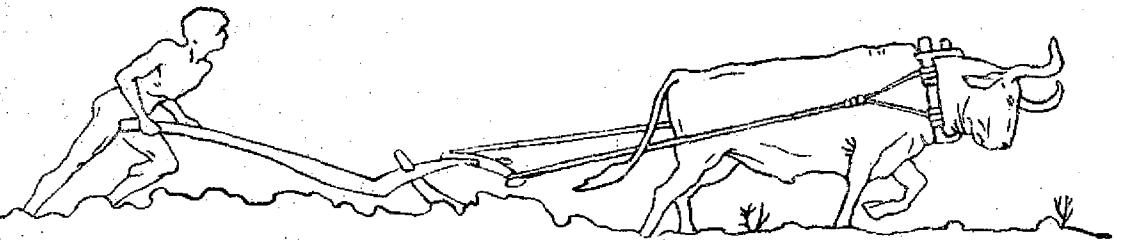

ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΣ ΚΟΡΑΗΣ

ΠΑΝΔΑΘΗΝΑΙΔ

ΕΤΟΣ ΙΒ' 15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1912

Ο ΚΩΡΑΗΣ ΩΣ ΕΜΠΟΡΟΣ

Ο φίλος μας ζωγράφος κ. Ε. Ιωαννίδης μᾶς έδωσε χαρακτηριστικά αποσπάσματα έπιστολών του δρχοντος Σταματίου Πέτρου, συνέργατου του Άδαμαντιον Κοραή είς τὸ Ἀμτερόδαμ, δην είχε σταλή πρώτα πρώτα ἀπὸ τὴν Σμύρνην ὁ Κοραῆς νὰ εμπορευθῇ. Αἱ ἔπιστολαι ζωγραφίζουν ἀφελέστατα, πότε μὲ καποιαν εἰρωνίαν, τὸν Ἑλληνα σοφόν, νέον ἀκόμη. Ο ἀντιγραφεὺς των, Θ. Βενετσάνος, πάπλος του κ. Ιωαννίδη, συνοδεύει μὲ σημειώσεις του τὸ εἰς Πάτμον ενδεθὲν χειρόγραφον. Εἰς τὴν ἀντιγραφὴν ἀφίνομεν τὴν δερμογραφίαν του πρωτοτύπου.

Εξαιρεόει διλίγων, πᾶσαι σχεδὸν αἱ τῶν προυχόντων Πατμίων οἰκίαι εἰσὶ κεκοσμημέναι δι’ ἐπίπλων καὶ εἰκόνων περιβλέπτων διὰ τε τὴν ἀρχαιότηνα καὶ τελειότητα αἰτῶν ὑπὸ ἐποψιῶν καλλιτεχνικήν. Τὴν προσοχὴν δύμας ἡμῶν ιδιαίτερως προσείλκυσαν ἐπιτίλα καὶ ἔλαιογραφημέναι εἰκόνες ἀπερ πρὸ ἐνδὸς αἰῶνος μετέφερεν ἐξ Ὁλλανδίας ἐμπορός τις Πάτμιος, τιτλοφορηθεὶς μετὰ τὴν εἰς τὴν πατρίδα του ἐπάνοδον διὰ τὸν πλοῦτον του ἀρχοντος, καὶ τὰ δυοῖς σώζονται ἐν ἀρίστῃ ὑπὸ τῶν κληρονόμων αὐτοῦ καταστάσει.

Ἐλλομεν εἰς τὴν οἰκίαν ἐνὸς τούτων, τοῦ κυρίου Παναγιώτη Λαδικοῦ, εἰκόνας καὶ ἐπιτίλα ἔχερντα, μεταξὺ τῶν δυοῖς διακρίνεται γραφεῖον εἰς σχῆμα κιβωτοῦ, τοῦ δύοιον τὰ πολύπλοκα συστατικὰ ἀδύνατομεν νὰ περιγράψωμεν. Ἀλιθῶς θαυμάσιον. Μᾶς εἴπον δτι πεντήκοντα χιλιάδες φράγκα προσερέθησαν εἰς τὸν κατόχους δι’ ἔξαγοράν, καὶ τὸ ποσὸν αὐτὸ ἐφάνη εἰς τὸν ίδιοκτήτας ἀνάξιον τοῦ περιφανοῦς κειμήλου. Εἶδομεν καὶ ἔτερον δύοιον, μικρότερον μὲν ἀλλ’ ἐπίσης πολύτιμον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ λογίου καὶ τὸν δικηγόρον μετεχομένου κυρ. Χαριλάου Γαλανοῦ.

Ταῦτα καὶ πολλὰ ἄλλα ὡς καὶ πλεῖσται καλῆς

τέχνης εἰκόνες μετεφέρθησαν, ὡς μᾶς εἴπον, ἐνταῦθα ὑπὸ τοῦ ἐν λόγῳ εἰς Ὁλλανδίαν ἐμπορευομένου δρχοντος Σταματίου Πέτρου. Ὅπως δὲ γνωρισθῶν μετ’ αὐτοῦ, δικό. Χαρ. Γαλανὸς μᾶς ἐνεχείρισε πρὸς μεῖζονα ἔκπληξιν μας φυλλάδιον ἐπιστολῶν, ἰδοιχείρως ὑπὸ τοῦ ἀρχοντος γεγραμμένον, ἐν ἀρίστῃ καταστάσει διατηρούμενον μετὰ παρέλευσιν ὅλου αἰῶνος, εξ οὗ καταφαίνεται δύοιος τις ὑπῆρξε δὲν λόγῳ ἀνήρ κατὰ τοὺς πρώτους αὐτοῦ χρόνους, πῶς ἥρξατο ἐμπορευόμενος ἐν Ὁλλανδίᾳ, ἀντιπροσωπεύων τὸν ἐν Σμύρνῃ μέγαν ἐμποριὸν οἰκον τοῦ Εὔσταθίου Θωμᾶ αἱ ἀρχαὶ του, αἱ δοξασίαι του, αἱ γνώσεις του καὶ αἱ ἀρεταὶ του καταγγέλλοντος δι’ αὐτῶν εἰς τὸν ἐν Σμύρνῃ προϊστάμενον Εὔσταθ. Θωμᾶν τὸν σοφὸν Ἀδαμ. Κοραῆν, δὲ δύοιος είχεν ἀποσταλῆ ὡς συνέργατης αὐτοῦ εἰς Ἀμτερόδαμ, ἐνθα ἐμπορεύετο δικόν Σταμάτης διὰ λογαριασμὸν τοῦ σμυρναῖον ἐμπορικοῦ οἴκου.

Πάντα ταῦτα μοὶ ἐνεποίησαν αἰσθησιν, ἀλλὰ τὸ μᾶλλον ἐνδιαφέρον καὶ συνεπῶς ἀξιον δημοσιεύσεως ἐφάνη ἡμῖν αὐτὸ ἴδιως τὸ ἀποβλέπον τὸν ἀρχικὸν τοῦ περιφανοῦς Κοραῆ βίον, περὶ τοῦ δύοιον τοσοῦτον ἀφελῶς, ἀλλὰ καὶ μετὰ πόνου καὶ ἐνδιαφέροντος πραγματεύονται αἱ πάσης, κατ’ ἐμέ, πίστεως ἀξιαὶ ἐν ἐκτάσει γεγραμμέναι ἐπιστολαί, ἀρχόμεναι ἀπὸ τοῦ 1772 τὸν Ὁκτώβριον καὶ λήγουσαι τὸν Ὁκτώβριον τοῦ 1774.

Ολιγίστων δὲ ἐξ αὐτῶν θέλομεν κάμη χρῆσιν μεταγράφοντες αὐτὰς κατὰ γράμμα ἐκ τοῦ πρωτοτύπου.

Ἐν Πάτμῳ τὴν 10 Αὐγούστου 1894

Θ. ΒΕΝΕΤΣΑΝΟΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΩΤΗ

Διὰ τὴν Σμύρνην πρὸς τὸν εὐγενῆ αὐθέντην
μου σὺνδεῖ Εὐσταθίον Θωμᾶν καὶ συντροφίαν.
1772, Ὁκτωβρίου 5, Ἀμστερδαμ.

Ἡ παροῦσα μου εἶναι πρῶτον νὰ σᾶς ἀκρι-
βοχαιρεῖσθω, δεύτερον νὰ σᾶς δώσω τὴν εἰδη-
σιν τί τρέχει τὴν σήμερον ἀναμεταξὺ ἐμοῦ καὶ
σὺν Διαμαντῇ Κοραῆ. Ἔγὼ, αὐθέντη μου,
ἐθαροῦσα καθὼς ἐμιλήσαμεν αὐτοῦ νὰ μὲ στεί-
λετε μὲ τὸν σὺνδεῖ Κοραῆ καὶ νὰ εἰμέθα ὡς
ἀδελφοῖς, μάλιστα μοῦ τὸν ἑπαινούσατε πῶς
εἶναι πολλὰ καλὸς καὶ χριστιανικάτατος. Ἡλπῖσα
καὶ ἔγω νὰ εἶναι τέτιος, καὶ τὸ εἶχα πρυφὴ χαρά.
Ἐπὶ ἔνα μῆνα ἐπεράσαμεν καλά, ἀλλὰ κατότιν
ἐκπατέρησε νὰ ψηλόνεται καὶ κατὰ τὸ φαινό-
μενον ἔλαβε μεγάλας φαντασίας εἰς μερικὰ
πράγματα. Ἐπειδὴ δὲν ἔγνωρξε τὰ Ὀλλανδικὰ
καὶ οἱ ἀνθρώποι ὅμιλοι πρὸς ἐμέ, ὡς φαίνε-
ται τοῦ ἐκποφάνη, μοῦ ἐμάνισε καὶ μοῦ ἔκαμε
τὸ βαρύ. Ἔγὼ βλέποντας δὲν εἶναι μανισμένος,
ἐπῆγα εἰς τὸν παπάν μας, καὶ τοῦ εἴπα τὰ γινό-
μενα, εἰς τὸν Ἰδιον καὶ τὸν τὸν ἑπαινετέον
τὸν ἔρωτήση πνευματικῷ τῷ τρόπῳ τί τοῦ
ἔπαισα. Ὁ παπᾶς ἤλθε εἰς τὸ σπίτι καὶ τοῦ
εἴπε νὰ τοῦ εἴπῃ τὴν αἰτίαν, διατί εἶναι μανι-
σμένος μὲ ἐμένα. Αὐτὸς τοῦ ἀπεκρίθη καὶ τοῦ
εἴπε πῶς δὲν εἶναι πνευματικῆς δουλιαῖς, ἀλλὰ
κοσμικαῖς. Τοῦ ὀμίλησα καὶ ἔγω καὶ μοῦ εἴπεν
δὲν μετ' ἐσένα δὲν ἔχω τίποτε, ἔγω δομως δὲν
ἡμπόρεσσα νὰ ἡσυχάσω ἐπ' ἀληθεῖας τοῖς ἡμε-
ρούκτια ὅπνος δὲν ἔκόλα στὰ μάτια μου. Ὅσον
ἔμισουν τοὺς ὑπεροχάνους ἡ τύχη μου μὲ μπλε-
ξεν εἰς ἔνα ὑπερήφανον. Πολλοὶ γνωστοὶ φίλοι
μὲ ἔρωτον, ἀλλ' ἔγω τοὺς εἴπον δὲν εἶναι
ὑπερήφανος ἀλλ' εἶναι ἀκόμη ἀρχότος. Ἔγὼ
αὐθέντη βλέπω κακὰ σημεῖα, θέλει νὰ φύγω
ἀπ' ἐδῶ διὰ νὰ κάμη τὰ θελήματά του. Τοῖς
ἐκκλησίαις ταῖς ἔχει ὁσάν τὰ πάρεργον, ὃ ὑστερος
πουθεναρθῆ εἶναι αὐτός, καὶ οἱ ἐδῶ Χριστιανοὶ
συγχίζονται δὲν αὐτό. Ἐχει φαντασίαις πῶς τὰ
ἥξεν δόλα. Ἄν πῆς διὰ τὸ νεγότσιον, λέγει πῶς
τὸ ἔχει σὰν ἐγγέλος. Εἰς κοντολογίαν ἐδόθη εἰς
ματαιότητες καὶ ἥδοναῖς. Ἡ συναναστροφή του
εἶναι μὲ Φραντσέζους καὶ Καλβίνους. Δίπλα
μας καθεται δι σποιτονυκούρης μας αὐτὸς ἔχει
τρεῖς κόραις, αἱ δύοις ἥδονος νὰ ἰδοῦν τὸ
σπίτι, καὶ αὐτὸς τὰς ἐδέχθη μὲ μεγάλας τιμάς,
ἐπειδὴ μιλοῦν φραντσέζια. Μίαν ἥμερον τὸ
βράδυ ἐπῆγε καὶ ἐξήτησε μιὰν ἀπὸ αὐταῖς νὰ
πάνε στὸ σπάσο, καὶ τοῦ εἴπε πῶς δὲν ἡμπο-
ρεῖ νὰ ὑπάγῃ ἐπειδὴ φρεσὶ μακρὰ δούχα, καὶ
τῆς εἴπε διὰ τὸν ἔρχομενο χρόνον θὰ τὰ βγάλῃ.
Ἐχει τέσσαρας δασκάλους καὶ μαθαίνει Ὀλλα-

δεῖκα ἐβραϊκὰ Σπανιόλικα καὶ φραντσέζικα.
Μανθάνει γεωμετρίαν καὶ Κιθάραν. Αὐθέντη
νὰ μοῦ γίνῃ χαράμι τὸ φωμὶ διόπου ἔφαγα
σήμερον δεκαεπτά χρόνους μαζίσου, χαῖρι νὰ
μὴν ἴδω ἔαν δὲν γράφω δσα ἀκολουθοῦν καὶ
στοχάσου καλά, διὰ αἱ ἀρχαῖς του δείχνουν ἀχα-
μνές, μὴ πλανάσθε ταῖς ὅητορικές του.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Τώρα πάλι δὲν λείπω διόπου νὰ σᾶς γράψω
καὶ νὰ σᾶς παρακαλέσω νὰ μοῦ δώσετε τὴν
δέδειαν νὰ χωρίσω ἀπὸ τὸν σὺνδεῖ Διαμαντῆν
ἐπειδὴ δὲν ἡμπορῶ πλέον νὰ τὸν ὑποφέω.
Ἐγὼ αὐθέντη μου, διὰ νὰ ἕξενται διὰ τὴν
χοντάνιαν κεφαλήν μου, σᾶς παρεκάλεσα
νὰ τοῦ διμιλήσετε ἐμπροστά μου καὶ ἀνεπια-
θηκα. Ἀλλὰ βλέπω δλο τὸ ἐναντίον, ἐκεὶ διόπου
ἥμουνα αὐθέντης, ἔγεινα σκλάρος. Ἡ ζωὴ διόπου
τραβῶ ἔγω ἐδῶ, παρακαλῶ τὸν Θεόν νὰ μη τὴν
δώσῃ τοῦ ἔχθροῦ μου. Αὐτὸς πρῶτα δὲν ἤθελε
νὰ βγάλῃ τὸ καλουπάκι μήτε τὰ μουστάκια του
νὰ κόψῃ, καὶ τώρα φένει καθημέρον τὸν
περουκέρη καὶ τοῦ φτιάνει τὰ μαλλιά. Ἐδὲ
ἔλθη κανεὶς νὰ ἀγοράσῃ πρόγμα, πρέπει νὰ
περιμένῃ ν' ἀποφτιάσῃ τὴν περούκα του πάν-
τοτε ἔχει ἔνα σιχαμένον ἰδίωμα διόπου ἔχει πάν-
τοτε ἡμπρός του καθηρέπτη. Ἐγίνεν αὐθέντης
καὶ τοῦ φαίνεται διὰ δὲν εἶναι ἀλλος παρὰ
αὐτός. Ἡ Εὐδώπη δὲν εἶναι δὲν ἥμας διότι τοὺς
νέους τοὺς φείρει δὲν θεός νὰ μᾶς βοηθήσῃ.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΡΙΤΗ

Τώρα πάλιν δὲν λείπω ἀπὸ τοῦ νὰ σᾶς γράψω.
Βλέπω αὐθέντη καὶ λυποῦμαι, δχι αὐτὸν ἀλλὰ
τὴν ἀφεντιά σου, ἐπειδὴ αὐτὸς καθὼς φέρονται
εἶναι δι φανισμός σας. Αὐτὸς φοβεῖται νὰ ὑπάγῃ
κοντὰ σταῖς μπάλαις διὰ νὰ μη μουρταρευθῇ
καὶ δὲν βλέπει τοὺς ἐδῶ πραγματευτάδες διόπου
χώνονται μὲς ταῖς μπάλαις. Ἐδῶ ἔχει μὲ κάποιον
ντόμινον Μπάρτ μεγάλας φιλίας καὶ κάθε Πέμ-
πτη πηγαίνει σωστά στὰς 11 1/2 ὁραῖς. Ἀφοῦ
ἔσμιξε μὲ αὐτὸν φαίνεται πῶς ἐκρύωσεν ἀπὸ τὴν
ἐκκλησίαν αὐτοῦν δὲ νοῦς του δὲν εἶναι στὸ
κεφάλι του. Τὴν ὥρα διόπου ἔχεται κανεὶς νὰ
ἰδῃ τὸ πρόγμα, αὐτὸς γυρίζει εἰς τές βίζιτες.
Ἐξέρχεται τὴν νύκτα, γυρίζει τὰ μεσάνυκτα εἶναι
αὐτὰ τιμημένον ἀνθρώπου καμώματα; Ἡγό-
ρασε ἔνα μπαστοῦν καὶ δὲν τὸ ὄρεσε νὰ βάλῃ
μαῦρο σειρήτη καθὼς δλοι οἱ τιμημένοι ἀνθρώ-
ποι, μόνον θέλει νὰ βάλῃ χρυσό. Εἰς κοντολο-
γίαν ἔπεσεν εἰς τὰς ἥδονάς καὶ ματαιότητας.
Περισσοτέραν ἔλαβιαν ἔχει εἰς τὰ ντόμινα τοῦ
Μπάρτ παρὰ εἰς τὸν ὄγιον Ιωάννην τὸν Χρυ-
σόστομον! Καὶ κατὰ τὰ σημεῖα διόπου βλέπω

φοβοῦμαι μὴ τὸν φιείρουν εἰς τὰ δόγματα.
Μάλιστα τοῦ ἐπρότειναν νὰ νυμφευθῇ καὶ γίνῃ
Καλβῖνος καὶ φοβοῦμαι μὴ διὰ τὴν δόξαν διὰ
πῶς γίνεται.

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

1773 Γενναρίου 29 Ἀμστερδαμ. Ἀπὸ τὴν
τιμημένην σας διόπου ἔλαβα εἰδον νὰ μοὶ γράψετε
νὰ γράψω τοῦ πατέρα του. Στοχάζομαι καὶ
διὸυλια θὰ ὑπάγῃ εἰς μάρος. Μοῦ γράψετε
διὰ τοῦ γράφει δι πατέρας του πολλοὺς δινειδι-
σμούς καὶ δμως ἄμα ἔλαβε τὸ γράμμα του, πε-
ράσαν τρεῖς ἥμέραι ἔκάλεσε τοὺς φίλους του
καὶ τῆς φιλινάδες του καὶ τοὺς ἔκαμε γιούβετοι

στὰ στρίδια μονάχα ἔδοσαν 10 1/2 φιορίνια.
Ἡ αὐθέντησα σου δόντας ἐδῶ ἐπίνατε μόνον κόκ-
κινο κρασὶ καὶ ἡ αὐθέντησα του ἔχει τεσσάρων
λογιῶν κρασὶ. Ἐκαμεν μιὰν ἀγαπητικὴν καὶ
πότε πάσι ἡ αὐθέντησα του σπίτι, πότε ἔρχεται
αὐτὴ καὶ τὸν εὑρίσκει καὶ εἶναι ἔως 18 χρονῶ.
Εἶναι αὐτὴ αὐθέντητη τιμημένην ἀνθρώπου κα-
μόματα; Ἡ τοιαύτη ζωὴ δὲν εἶναι χριστιανικὴ
εἶναι διαβολικὴ διὰ ταῦτα ἀπεφάσισα νὰ καθίσω
ἔως τοῦ Μαΐου. Ἐπειτα θὰ ἀναχωρήσω καὶ νὰ
μὴ σοῦ κακοφανῆ. Διότι ἐπειδὴ περοῦντες τέτια
ζωὴ ἔγω δὲν ἡμπορῶ νὰ μεταλάβω, καὶ φοβοῦ-
μαι μήπως μὲ ἀκολουθήσῃ κανεὶς αἰφνίδιος θά-
νατος καὶ πάγω ἀδιόρθωτος.

[Τὸ τέλος εἰς τὸ ἔργον τελεῖ]

Η ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΟ ΝΗΣΙ

Βουνά, σᾶς ξαναβλέπω πάλι
μέσα στῆς νύκτας τὴν σιγή,
καὶ ἀνοίγετε σ' ἐμένα μὲ στοργὴ
τὴν γιγαντένια σας ἀγκάλη.

Ριζώνει μέσος στὰ κύματα
καὶ γράφεται στὸν ἀστροφόρτιστο οὐρανὸν
τὸ σῶμα σας τὸ σκοτεινὸν
μὲ τὰ καλίγραφα του σχήματα.

Σποτεινασμένα στέκεστε
ώστιν νὰ ὄντειρεστε
στὸ βάθη τὰ αἰλέρια.
Στὰ ὑψη σας γυρίζονται,
σὰν στέμμα σᾶς στολίζουν
τὰ διαμαντένια ἀστέρια.

Πόσες φορὲς σᾶς πάτησα,
καὶ σ' ἔκστασι βαθειὰ τοῦ νοῦ
πόσες φορὲς ἐκάθισα
στὸν ἵσκιο δένδρου ἢ κρημνοῦ.

Πόσες φορὲς ἐστάθηκα δινειοπόλος
στῆς κορυφῆς σας τὴν διλόφωτη ἔσημία
καὶ ἀνοίγετο ἐμπροστά μου τοῦ οὐρανοῦ διθόλος
σὰν μιὰ πελώρια ζωγραφιά.

Κι' ἀκούω τῆς ζωῆς σας τὸν παλιὸν
μέσος στ' ἀδυτα τῆς γῆς τῆς αἰωνίας,
τῆς τέχνης σας ἀκινόν τὸν ρυθμόν,
ρυθμὸν ἀφάτου ἀρμονίας.

Καὶ ἐνόμιζα πῶς ἀπὸ κάθε βράχο,
πῶς ἀπὸ κάθε σας σπηλιά,
πῶς ἀπὸ κάθε δέντρο ποὺ μονάχο
στέκει ψηλά στὴ σιγαλιά,

Ἐνόμιζα πῶς πνέει καὶ μὲ ζώνει

πνεῦμα γεμάτο ἀπὸ μυστήριο,

καὶ ἐνώπιον μου ξεκλειδώνει

τὸ φράγμα της πλάσεως μυστιστήριο.

Εἶναι ἡ ποίησις ἡ αἰώνια,
ποὺ ἀπάρθενη τὴν κλείνετε
στὰ γόνιμά σας καταχθόνια,
καὶ πλούσια ξεχύνεται,
καὶ γίνεται ἀνηὴ καὶ βοτάνια,
ποὺ κρύβουν δύναμι μαύματουργή,
καὶ γίνεται βαθύσκοιατα ρουμάνια,
ποὺ βασιλεύει μιὰν Ἱερὰ σιγή.

Καὶ γίνεται ἀγρυπνη πηγή,
ποὺ μέσα στὰ χαράκια ψάλλει
καὶ τρέχει καὶ πρημνίζεται
καὶ στὸ καθάριο της κρυστάλλι
ἀγρίμη καθηρεφτίζεται.

Μὲ πόση δύναμι καὶ δμορφιά
ἡ ποίησις σας φανερώνεται
καὶ κάτω ἀπὸ τὸν οὐρανὸν ἀπλώνεται,
σὰν μιὰ πελώρια ζωγραφιά.

Κι' ἀκούω τῆς ζωῆς σας τὸν παλιὸν
μέσος στ' ἀδυτα τῆς γῆς τῆς αἰωνίας,
τῆς τέχνης σας ἀκινόν τὸν ρυθμόν,
ρυθμὸν ἀφάτου ἀρμονίας.

Σεῖς εἰσήθε οἱ ἀκλαστοί, ζωοποιοί τεχνίται,
κι' ἔγω, ποὺ μὲ ἔκστασιν ἐμπρός σας στέκω,
τραγούδια μόνον πλέω.

A. ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΣ

Η ΡΟΥΜΑΝΙΑ ΚΑΙ Η ΧΕΡΣΩΝΗΣΩΣ ΤΟΥ ΑΙΜΟΥ

Υπάρχει Κράτος ει, περὶ τοῦ διοίου ἐλάχιστος γίνεται λόγος, προκειμένου περὶ τῶν ὑποθέσεων τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἴμιον, ὅπερ δῆμος βαρύνει πολὺ εἰς τὴν πλάστιγγα καὶ δεῖ σὲ κατὸ μέρος ἔξαρτᾶται ἡ ἐν τῇ Χερσονήσῳ εἰρήνη· ἡ σημασία του μεδ' ὅλον τὸ συνήθως βωβὸν πρόσωπον, ὅπερ διαδραματίζει, εἶναι μεγίστη.

Τὸ Κράτος τοῦτο εἶναι ἡ Ρουμανία, χώρα πλουσία καὶ εὔφορος, μὲ τὰς ὑπεροτεραιοτάτικας χιλιάδας στρατοῦ, τὸν διοίον ἐν πολέμῳ δύναται νὰ παρατάξῃ (ὅτι ἐν εἰρήνῃ στρατός τῆς ὀνέρχεται εἰς ἔκατὸν τεσσαράκοντα περίπου χιλιάδας) δροτίως γυμνασμένον καὶ τελείως ἐφωδιασμένον· κρητιμενεὶ ὡς ὁ πρόσκοπος τῆς Τοιπλῆς Συμμαχίας ἐν τῇ Χερσονήσῳ καὶ ἡ ἀσφαλιστικὴ διαιλεῖς, δοῦς ἡς ἔξτριμοςται ὁ ἔκαστος ἀναφαινόμενος πολεμικὸς ὁργασμὸς καὶ τὸ μένος τῶν Βουλγάρων. Καὶ ἡ ἐν τῇ Χερσονήσῳ τοῦ Αἴμιον εἰρήνη, κατὰ τὰς σημερινὰς τούλαχιστον περιστάσεις, δὲν θὰ ἥδυνατο σπουδαιῶς νὰ διαταραχθῇ εἰκῇ μόνον ἐκ μέρους τῆς Βουλγαρίας, ἀφοῦ ἡ μὲν Ἐλλὰς δὲν διατελεῖ εἰσέτι ἐτοίμη εἰς πόλεμον, τὸ Μαυροβούνιον διαθέτει μικρὰς μόνον δυνάμεις καὶ ταύτας χρησίμους κωρίως πρὸς ἀμυναν, τῆς δὲ Σερβίας ὡς δεινὸς ἐφιάλτης ἐπικάθηται ἡ Αὐστρία, πειθαναγκάζουσα ταῦτην νὰ τείνῃ εἰήκον τούς εἰς τὰς εἰρηνικὰς συμβουλὰς τῆς Εὐρώπης.

Ἡ πολιτικὴ τῆς Ρουμανίας, δπως ἵσως καὶ πᾶσα ἡλλη πολιτικὴ, δὲν διέπεται βεβαίως ὑπὸ αἰσθηματικῶν λόγων· ταῦτην προσδιορίζουσιν ἔτεροι πρακτικῶροι καὶ ἐπιτακτικῶροι λόγοι, ἀπορέοντες ἐκ τῆς γεωγραφικῆς τῆς θέσεως καὶ τῶν πολλαπλῶν πολιτικῶν τε καὶ στρατιωτικῶν ἀναγκῶν καὶ συμφερόντων τῆς καὶ οἱ λόγοι οὗτοι τυγχάνουσι τὴν σήμερον εὐκρινῶς καθαρισμένοι.

Τὸ Ρουμανικὸν ἔθνος ἀποτελεῖται ἐκ δώδεκα περίπου ἔκατομιμιρίων, ἐκ τῶν διοίων μόλις τὰ ἔπτα οἰκονοὶ τὴν Ρουμανίαν ἐκ τῶν ἐπιλοίπων πέντε ὑπὲρ τὰ τρία μὲν ἔκατομιμύρια πατοικοῦσιν ἐν Αὐστρίᾳ (ἐν Οὐγγαρίᾳ, Τρανσυλβανίᾳ καὶ Βουκοβίνῃ) καὶ διατελοῦσιν ὑπῆκοοι τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Αὐστροουγγαρίας, ἐν καὶ ἥμισυ δὲ περίπου ἔκατομιμύριον ἐνδιαυτάται ἐν Βεσσαραβίᾳ καὶ διατελεῖ ὑπὸ τὸ αὐτοκρατορικὸν σκῆπτρον τῆς Ρωσίας, ὑφιστάμενον τὴν ἐπίδρασιν αὐτῆς καὶ σιγὰ σιγὰ ἐκρωσιζόμενον.

Ἀκολουθοῦσα καθαρῶς ἔθνικὴν πολιτικὴν, ἔδει νὰ ἀποβλέψῃ ἡ Ρουμανία πρὸ παντὸς εἰς

τὴν συνένωσιν ὅλων τῶν ἔθνων τῆς δυναμεων, τῶν ἐγκατεσπαρμένων ἐν τῇ Ρωσίᾳ καὶ τῇ Αὐστρίᾳ, ἵνα δοιούσι δημοῦ οἱ Ρουμάνοι ἐλεύθεροι τε καὶ «ἄλιτρωτοι» ἀποτελέσωι μίαν πατρίδα καὶ ἐλεύθερον Κράτος. Αὐτὸ δὲ ἀποτελεῖ καὶ τὴν μεγάλην ἰδέαν τῶν πατριωτῶν Ρουμάνων. Ἡ τοιαύτη δῆμος εὐγενῆς ἰδέα καὶ φιλοδοξία, ἐπισήμως κάτιος ἐκδήλουμένη, θὰ ἔφερε τὴν Ρουμανίαν εἰς ἄμεσον σύγκρουσιν πρὸς τοὺς δύο γείτονάς της, ἀμφοτέρους κολοσσούς, πρὸς οὓς οὔτε θὰ ἐφαντάζετο διὰ ἥδυνατο νὰ ἀντιπαλαίσῃ. Ἡ φρόνησις λοιπὸν καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς ὑπηργόρευσαν ἵνα, ἐπίζουσα πάντοτε εἰς τὸ μέλλον, κρατῇ ἐπὶ τοῦ παρόντος τούλαχιστον στάσιν ἐντελῶς ἐφεκτικὴν καὶ παθητικὴν καὶ ἀπέχῃ ἐπιμελῶς πάσης ἐπισήμου ἢ καὶ ἀνεπισήμου ἀναμμένεως εἰς τὰς ὑποθέσεις τῶν ἀλυτρώτων ἀδελφῶν· ἄλλως τε καὶ πᾶσα καὶ ἡ ἀδωτέρᾳ ἀκόμη ἐκδήλωσις συμπαθείας καὶ ἐνδιαφέροντος ὑπὲρ τούτων προσελκύει ἀμέσως τὴν ἔντονον προσοχὴν τῶν ἴσχυρῶν γειτόνων καὶ παραστάσεις καὶ ἐπιτιμήσεις παρὰ τούτων συχνὰ ἀπευθύνονται πρὸς τὴν Ρουμανικὴν Κυβέρνησιν, φιλοτιμούμενην καὶ προσθυμοποιουμένην πάντοτε νὰ παρέχῃ αὐτοῖς ἐδπειδῶς καὶ πειθηνίως καθησυχαστικάς διαβεβαιώσεις καὶ νὰ φροντίζῃ νὰ περιστέλλῃ τὰς δρμάς τῶν πατριωτῶν Ρουμάνων.

Οριογραφικῶς ἀποτελεῖ ἡ Ρουμανία κυρτόκοιλόν τι σχῆμα ἢ μηνίσκον, ἐστραμμένον πρὸς δυσμάς καὶ οὔτινος ἢ μὲν κορυφὴ τῆς κυρτῆς του πλευρᾶς ἀπτεται τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τὸ μεσημβρινὸν ἥμισυ ἐπικάθηται τῆς Βουλγαρίας, ἀφ' ἣς χωρίζεται διὰ τοῦ Λουνάβεως, καὶ ἐγγίζει τὴν Σερβίαν, καὶ τὸ ἔτερον βορειανατόλικὸν ἥμισυ γειτνιάζει μὲ τὴν Ρωσίαν, χωριζόμενην διὰ τοῦ Προύνθου ποταμοῦ, ἐνῶ εἰς τὸ κοίλον εἰσχωρεῖ ἡ Αὐστροουγγαρία, ὡς δριαὶ δὲ μεταξὺ ταῦτης καὶ τῆς Ρουμανίας χρησιμεύουσιν αἱ Τρανσυλβανικαὶ Ἀλπεις καὶ τὰ Καρπάθια δρο-

Οὐδὲν δυσπρόσιτον καὶ δυσντέρβλητον δροῖον παρεμβάλλεται μεταξὺ Ρουμανίας καὶ Ρωσίας, δὲ Προύνθος ποταμὸς εἰς πολὺ μακρὰν γραμμὴν μεταξὺ τῶν δύο τούτων χωρῶν ἐκτεινόμενος, εἶναι εὐδιάβατος καὶ ἀπαξ τις ὑπερβήτοις, εὐδίσκει μέσως εὐαλώτους τὰς ἀπεράντους πεδιάδας τῆς Μολδαύας, εἰς τὰς διοίας πάντως δυσχερῆς ἐὰν μὴ καὶ ἀδύνατος καθίσταται ἡ ἀπέναντι τοῦ ἐφοριμῶντος καὶ πολυπληθεστέρου ἐχθροῦ ἀμυνα. Ὁλαι σχεδὸν ἡ τούλαχιστον αἱ περιστότεραι κατακτήσεις, ἃς κατὰ

διαφόρους ἐποχὰς ἔχει δοκιμάσει ἡ Ρουμανία, ἔχουσι προέλθει ἐκ τοῦ μέρους τούτου. Τούναντίον δὲ αἱ Ἀλπεις καὶ τὰ Καρπάθια, τὰ διαχωρίζοντα ταῦτην ἀπὸ τῆς Αὐστρίας, εἶναι μᾶλλον δυσπρόσιτα καὶ πρὸς ἀμιναν προσφορώτερα.

Ἄλλὰ καὶ δὲ Δούναβις, δοτις χωρίζει τὴν Ρουμανίαν ἀπὸ τῆς Βουλγαρίας, δὲν τὴν ἐξαστραφίζει ἀπὸ ἐπιθέσεως ἐκ μέρους τῶν Βουλγάρων, ἀφότου δυνάμει τῆς Συνθήκης τοῦ Βερολίνου ὑλοκληρος χώρα Ρουμανική, ἡ Βεσσαραβία, δὲς τοιαύτη καὶ διὰ τῆς Συνθήκης τῶν Παρισίων (1878) ἔχει ἐπιδικασθῆ αὐτῇ πέραν τοῦ Δουνάβεως πρὸς τὸ μέρος τῆς Βουλγαρίας μέγια τημῆα χώρας, ἡ Δόβρουστα, ἐλῶδες μὲν καὶ ἄγονον καὶ ἀραιῶς τότε ὑπὸ πλημυρού βουλγαρικοῦ κατφημένον, διερ δημος διὰ χρημάτων πολλῶν καὶ κόπων κατώρθωσεν ἡ Ρουμανία νὰ ἔξυγιάνη καὶ γονιμοποιήσῃ καὶ διὰ Ρουμάνων ἀποικίσῃ καὶ ζειβάσα πρὸς τοῦτο διὰ γερύρας (Czernavoda) τὸν Δούναβιν σιδηροδρομικῶς νὰ συνδέσῃ πρὸς τὴν ἰδίαν χώραν. Καὶ ἡ Δόβρουστα, ἡ ἀποτελοῦσα τὴν μόνην πρὸς τὴν διάλασσαν διέξοδον τῆς Ρουμανίας καὶ περιέχουσα τὸν εὐρύχωρον καὶ λαμπρὸν λιμένα τῆς Κωνστάντιας, ἀποτελεῖ τὴν σήμερον διοληρωτικὸν μέρος αὐτῆς καὶ τοὺς πνεύμονας, διὸ δὲν ἀναπνέει καὶ ἔρχεται καὶ εἰς ἄμεσον διὰ θαλάσσης ἐπικοινωνίαν μὲ τὸν ἔξω κόσμον. Καὶ ἡ Δόβρουστα ἀποτελεῖ πεδιάδα χθαμαλήν καὶ ἐπετελέσθη τὰ στενὰ ταῦτα, δικαίως ἐπικληθέντα «κλεῖδας τοῦ Εὐξείνου» δύναται εἰς πᾶσαν στιγμὴν νὰ παρεμποδίσῃ ἡ καὶ διακόψῃ ἐντελῶς δύον τὸ διὰ θαλάσσης ἐμπόριον τῆς Ρουμανίας καὶ θέσῃ ταῦτην ὡς ἐν ἀποκλεισμῷ.

Γειτνιάζουσα μὲ δύο μεγάλας καὶ ἴσχυρας δυσμάς, δύο κολοσσούς, ὃν τὰ συμφέροντα διίστανται πολλαχῶς, εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἢσθνατη τὴν ἀνάγκην, καὶ δὲς πρώτιστον μέλημα τῆς ἐμεώρησε νὰ μορφώσῃ καὶ διατηρῇ στρατὸν δξιόμαχον, ἵκανδον κατὰ τὸ δυνατὸν πρὸς ἄμυναν τῆς ἰδίας χώρας τῆς ὁφειλεν ἐπειτα νὰ ἐκλεξῃ τὴν ἰδιαιτέρων φιλίων τῆς μᾶς, ἵνα προστατεύεται ἐναντίον τῆς ἐτέρας. Δυναστοὶ λόγοι (διότι δὲ θασιλιώδες οίκος τῆς εἶναι Γερμανικός, Χοχεντζόλερν) κυρίως δὲ δὲ μέσωτερος καὶ προχειρότερος ἐκ τῆς Ρωσίας κίνδυνος καὶ πειρα τὸν παρόντος ὡς τοιαύτην τὴν Τουρκίαν, ἀποστέρει δὲ τούναντίον καὶ ἀποστέρεται τὴν παρόντος τοῦντος τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς συμμάχου τῆς Γερμανίας, δὲς στρατιωτικῆς δὲ συμβάσεως, γενομένης ἐν τοῖς 1891, ἐπέτευχον ἵνα ἔκασταλισθῇ τῇ Ρουμανίᾳ πᾶσα ἐκ Ρωσίας ἐπίθεσις, ἵνα θὰ ἀπέκρινον αἱ ἡνωμέναι δυνάμεις τῶν συμμάχων.

Οὕτως ἔκεινο, τὸ διοίον τόσον εὐχερῶς ἔχει κατορθωθῆναι τὰ τελεταῖον Ρωσοτουρκικὸν πάλεμον, καθ' ὃν ἐκοῦσα ἀκουσα ἡνωμένης τῆς Ρουμανίας νὰ ἀπέφερε καίριον τραῦμα κατ' αὐτῆς τῆς ὑπάρχεως τῆς.

Θὰ ἥδυνατο πλέον τὴν σήμερον τοσοῦτον εὐκόλως νὰ ἐπαναληφθῇ.

Άλλὰ καὶ αἱ δοκιμασίαι, ἃς διαρκοῦντος τοῦ πολέμου τούτου, είχεν ὑποστῆ ὁ Ρουμανικὸς λαὸς καὶ ἡ διάφευσις τῶν ἐκ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ πολέμου ἐπλίδων τού, ἀφοῦ διὰ τῆς Συνθήκης τοῦ Βερολίνου ὑλοκληρος χώρα Ρουμανική, ἡ Βεσσαραβία, δὲς τοιαύτη καὶ διὰ τῆς Συνθήκης τῶν Παρισίων (1878) ἔπισήμως ἀναγνωρισθείσα, ἔχει ἀποσπασθῆ ἐξ αὐτῆς προσαρτηθείσα εἰς τὴν Ρωσίαν, συνετέλεσαν βεβαίας ὅχι ὅλιγον εἰς τὸν προσανατολισμὸν τῆς πολιτικῆς τῆς Ρουμανίας πρὸς τὸ μέρος τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Γερμανίας. Καὶ αἱ ἐκ τοῦ πολέμου ἐπελθοῦσαι ἀφέλειαι, ἡ ἀπὸ ἀπλῆς δηλονότι καὶ διποτελοῦς τῆς Πύλης Ἡγεμονίας ἀνακήρυξε τῆς Ρουμανίας εἰς ἀνεξάρτητον βασίλειον καὶ ἡ παφαχωρησις αὐτῇ τῆς Δόβρουστας, δὲν ἔθεωρήθησαν ἵκανδον νὰ ἀντισταθμίσωσι τὴν ἐκ τῆς Βεσσαραβίας ἀπώλειαν.

Συνορεύει, δὲς εἰρηται, ἡ Ρουμανία καὶ μὲ τὸν Εὐξείνον Πόντον. Καὶ δὲ Εὐξείνος Πόντος διποτελεῖ διάλασσαν κλειστήν, εἰδος τὶ λίμνης μεγάλης, ἀνοίγουσαν πρὸς τὸ Αἴγαλον διὰ τῶν στενῶν τοῦ Βοσπόρου καὶ Ἐλλησπόντου δὲ ἔξουσιαζων λοιπὸν τὰ στενὰ ταῦτα, δικαίως ἐπικληθέντα «κλεῖδας τοῦ Εὐξείνου» δύναται εἰς πᾶσαν στιγμὴν νὰ παρεμποδίσῃ ἡ καὶ διακόψῃ ἐντελῶς δύον τὸ διὰ θαλάσσης ἐμπόριον τῆς Ρουμανίας καὶ θέσῃ ταῦτην ὡς τοιαύτην τὴν Ρουμανικὸν πολέμον διειστέντας συμβάσεις καὶ μὴ οὖσαν ἱκανὴν αὐτῇ καθ' ἐστήν νὰ παρακαλύψῃ τὸν στενὸν ὑφισταμένας διεισθεῖσας συμβάσεις καὶ πρὸς τὸν στενὸν διεισθεῖσαν πρὸς τὸν ποταμὸν τῆς Ρωσίας καὶ τὸ διεισθεῖσαν πρὸς τὸν ποταμὸν τῆς Τουρκίας, καὶ ποταμοῖς ἐπὶ τοῖς παρόντος ὡς τοιαύτην τὴν Τουρκίαν, ἀποστέρει δὲ τούναντίον καὶ ἀποστέρεται τὴν παρόντος τοῦντος τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς συμμάχου τῆς Γερμανίας, δὲς στρατιωτικῆς δὲ συμβάσεως, γενομένης ἐν τοῖς 1891, ἐπέτευχον ἵνα ἔκασταλισθῇ τῇ Ρουμανίᾳ πᾶσα ἐκ Ρωσίας ἐπίθεσις, ἵνα θὰ ἀπέκρινον αἱ ἡνωμέναι δυνάμεις τῶν συμμάχων.

Συμφέροντος λοιπὸν ἔχει ἵνα η Τουρκία διατηρῇ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς στενῶν τοῦ Βοσπό-

ρους καὶ τοῦ Ἑλλησπόντου, πρὸς τοῦτο δὲ δέον αὐτῇ νὰ ἔξουσιάζῃ ὅλας ἡ τὰς κυριωτέρας ἐν Εὐρώπῃ κτήσεις τῆς καὶ ἴδια τὴν Θράκην καὶ Μακεδονίαν, διότι ἀπλαξ ἔξωσθεντος τοῦ Τούρκου ἐκ τῶν χωρῶν τούτων, δύσκολος ἡ μᾶλλον ἀδύνατος πλέον καθίσταται καὶ ἡ πρὸς φύλαξιν μόνον τῶν στενῶν παραμονὴ τούτου ἐν Εὐρώπῃ. Συγχρόνως δὲ ἡ Ρουμανία δὲν θὰ ἔβλεπε μὲ καλὸν ὅμμα καὶ πᾶσαν διὰ κατακτήσεως χωρῶς Τουρκικῆς αἰχνῆσιν. τῆς Βουλγαρίας, διάτι διὰ ταύτης διαταράσσεται ἡ ἰσορροπία καὶ αὐξάνουσιν οἱ ἐκ τῶν Βουλγάρων κίνδυνοι.

Τὰ τοιαῦτα συμφέροντα καὶ βλέψεις τῆς Ρουμανίας φέρουσιν ἀναγκαῖως αὐτὴν εἰς στενὴν συνάφειαν μετὰ τῆς Τουρκίας καὶ ἐάν τυχὸν ἥργει αὐτῇ νὰ ἔννοησῃ τὰς τάσεις τῆς Ρουμανικῆς πολιτικῆς, τὸ Βερολίνον ἢ ἡ Βιέννη θὰ ἥσαν πάντοτε πρόδυμοι νὰ θέσωσι ταύτας ὑπ' ὅψιν τῶν Τούρκων. Οὕτω μεταξὺ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Βουκουρέστιου ἐπικρατοῦσιν ἀπὸ πολλοῦ ἐγκαρδιοῦ σχέσεις καὶ διά ταν. Παρασινή τις ἐφημερίς (Matin) κατά Σεπτέμβριον τοῦ 1910 πομπωδῶς ἀνήγγειλε τὴν σύναψιν Ἱδιαιτέρας γραπτῆς μεταξὺ τῶν δύο Κρατῶν συμμαχίας καὶ συνεζητήθη ὑπὸ τοῦ διεθνοῦς τύπου τὸ πρᾶγμα, οὐδένα πολιτικὸν ἔξεπληξε. Τοιαύτη τις συμμαχία ἡ καὶ ἀπλῆ συνεννόησις, γραπτή ἡ ἀγραφος, ἔγκειται ἐν τῇ φύσει αὐτῇ τῶν πραγμάτων καὶ τῇ ταντότητι τῶν συμφερόντων.

Μὴ δροκουμένη δόμιος εἰς τὸ ἔμμεσον διὰ τὴν μέλλουσαν τύχην τῆς Μακεδονίας ἐνδιαφέρον τῆς ἡ Ρουμανία, ἵνα καταστήσῃ τοῦτο ἀμεοώτερον καὶ μᾶλλον εἰς τὰ δύματα τῶν ξένων προσπίπτον, ἀφοῦ δὲν ἥδυνατο ποσῶς νὰ μεριμνήσῃ περὶ τῆς τύχης τῶν εἰς πέντε ὅλα ἔκατομμάρια ἀνερχομένων ἐν Ρωσίᾳ καὶ Αὐστρίᾳ «ἀλλτρώτων» ἀδελφῶν, δλην τῆς τὴν φιλοστοργίαν περιώδισεν ὑπὲρ τῶν ἔξαδέλφων, ὡς τοιούτους

ἐκλαβοῦσσα τοὺς Κοντσοβλάχους, θεωρήσασα αὐτὸὺς ὡς λαὸν ὅμιμον καὶ συγγενῆ καὶ λείαν εἰνάλωτον καὶ ὅχι βεβαίως προωρισμένους ἵνα ὑπαχθῶσι ποτὲ ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς καὶ περιληφθῶσιν ἐν τῇ χώρᾳ τῆς, ἀφ' ἣς πολλὰ οὐρεαὶ σπιέντα τοὺς διαχωρίζουν, ἀλλὰ καταλήκουσι ἵνα κατὰ τὴν λίστην τοῦ Μακεδονικοῦ προβλήματος χρησιμοποιηθῶσιν ὡς ἀντάλλαγμα διὰ τὴν ἐπέκτασιν τῆς Ρουμανίας εἰς βάρος τρίτου καὶ ἴδια τῆς Βουλγαρίας. Καὶ ἡ τοιαύτη πολιτικὴ τῆς Ρουμανίας ἔξυπηρτεῖ καὶ τὰ σχέδια τῆς συμμαχού Αὐστρίας, συμφέροντας ἔχοντας ἵνα παριστῇ τὴν Μακεδονίαν ὡς μωσαϊκὸν ἐθνοτῆτων, διηγημένων καὶ ἀλληλοσπαρασπομένων καὶ ἔχουσαν ἐπόμενως τὴν ἀνάγκην τῆς, ἵνα διὰ τῆς εἰς Θεσσαλονίκην προελάσεως τῆς ἐπιφρέῃ αὐτῇ τὴν τάξιν καὶ τὴν εἰρήνην τυγχάνει συνάμα καὶ τῆς ἔγκρίσεως καὶ ὑποστηρίξεως τῆς Τουρκίας, ἐπιδιωκούσης τὴν ἐν τῇ πολυταθεῖ ταύτῃ χώρᾳ ἔξασθενισιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ.

Τοιουτορόπως ἡ Ρουμανία διὰ τῆς πολιτικῆς τῆς περιστέλλει καὶ ἔξουδετερεῖ κατὰ πολὺ τὴν δρμὴν τῶν Βουλγάρων, παραμονεύει καὶ ἐπιτηρεῖ τὴν δλην ἐν τῇ Χερσονήσῳ τοῦ Αἴμου κατάστασιν καὶ συντελεῖ κατὰ πολὺ εἰς τὴν διατήρησιν τῆς ἐνεοτόσης καταστάσεως τῶν πραγμάτων, καθισταμένη οὕτω πολύτιμος τῆς Τουρκίας φίλος. Τὸ Βουκουρέστιον συνάμα ἀποτελεῖ σπουδαῖον ἐννοιώδην κρίκον, συνδέοντα τὸ Βιζαντίον μετὰ τῆς Βιέννης καὶ Βερολίνου δπόταν αἱ μεταξὺ τῶν σχέσεις χαλαροῦνται, ἡ δὲ πολιτικὴ τῆς Τουρκίας τείνει πρὸς τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Ρωσίαν, ἐκ Βιέννης παρέχονται ἐλπίδες εἰς τὴν φιλοδοξίαν τῶν Βουλγάρων, οὗτοι κινοῦνται καὶ ἀπειλοῦσι καὶ ἡ Τουρκία στρέφεται πρὸς τὸ Βουκουρέστιον· τοῦτο μεσολαβεῖ καὶ ἐπαναφέρει τὰς σχέσεις, ἡ δὲ εἰρήνη... διατηρεῖται.

N. II. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ

Τ Θ Τ Ρ Ι Ζ Ω Ν Ι

Ούφ! νὰ βρισκόταν ἐν' ἀντιφάρμακο γιὰ τὸ βαρεμό τῆς ζωῆς! Ἀλλὰ ποὺ; Νὰ ξυπνᾶς κάθε πρωὶ μέσος τὸ ἴδιο τὸ κρεβάτι, κ' ὡς πόρτα καρφωμένη στὴν ἴδια θέσι, κι' ὁ ἴδιος ὁ οὐράνος μέσος ἀπὸ τὸ παραθυρόφυλλα, ρίχνοντας μέσα τὶς ἴδιες σπίές, — ὡ! τὸ μεγαλότατο μαρτύριο γιὰ κεῖνον ποὺ εἶναι γεννημένος μὲ μιὰν δύσβυστην ἀποθυμιὰν ὀμορφάδας.

Αὐτὰ συλλογιστανε ὁ καλός μας φίλος Κ. . . , Βουλιαγμένος στὴ βαθειά πολτρόνα τοῦ ἐργαστηρίου του καὶ βγάνοντας ἀσπρες τοῦφρες καπνοῦ ἀπὸ τὸ στόμα — σὰ νὰ χασμούριόταν. Καὶ τί δὲν ξεινεῖς νὰ καλοπάσῃ τὴ δύστροπη κι' ἀμετρηνή πλῆξι του: κρασί, χαρτιά, γυναικες, ἀλογα καὶ ταξίδια, ὅλα μπήκανε σ' ἐνέργεια καὶ τὰ μπούχτησε — σὸν πεινασμένος. Υστερα ἔνα πρωὶ τάστειλε ὅλα στὸ διάβολο, κ' ἔμεινε πάλι

ΓΡΑΝΤΗ ΣΤΗΛΗ ΤΩΝ ΠΑΓΑΣΩΝ

κούφιος κι' ὀλομόναχος, μέσος τὴν κάμαρή του. «Ομως, μιὰ νύχτα, — οἱ σκέψεις του ἀναποδογύριστηκαν.

Καὶ τώρα ξαναπερνάει μέσος τὸ μυαλό του ὅλα τὰ πράματα ποὺ μποροῦσε νὰ τὰ χαρῇ, κι' ὅμως δὲν τόκωνε ἀπὸ μιὰ κουτὴν ἴδεα ντροπῆς, εἴτε ἀπὸ ἔγαν δισταγμὸν ἀκατανότον, ποὺ τοῦ φραγμάκων ἀκατάπαυτα τὴ ζωὴ κι' δόμιος δὲ μποροῦσε νὰ τόνε δρασκελίσῃ. Θυμάται τὸ περασμένα, σὰ νᾶηταις χθές, καὶ μιὰν ἀηδία γιὰ τὸν ἴδιον ἔαυτό του γεννιέται μέσα του.

Είναι καμπόσα πράματα στὴ ζωὴ ὀλονῶν, ποὺ περάσανε γοργὰ κι' ἀπαρατήρητα, κι' οὐτερ ἀπὸ πολλὰ χρόνια, ξάφνον, ἐκεῖ ποὺ κοιδόμαστε, βγαίνοντας ἀπὸ τὴν ἀλησμονιά, ντυμένα μιὰν ἔξαιρετη σημασία καὶ γιομίζουν τὴν ψυχή μας νοσταλγίες, καὶ δάκρυα τὰ μάτια μας.

Ἐτοι κι' αὐτός, μιὰν ἡμέρα, χωρὶς καμιὰν ἴδεα γιὰ τίποτα, καθὼς ἀράδιαζε καὶ ταχτοποιοῦσε ὅλες τὶς μικροθύμησες, σὰν ξεδυμασμένα μπουκαλάκια μὲ χαρμένες μυρούδιες ἀπάντων στὸν κορμό, — ἀνακάλυψε πῶς η ζωὴ του

δὲν ήταν δὲ καὶ τόσο τιποτένια. ὅσο μποροῦσε νὰ τὸ πιστέψῃ, πῶς σχεδὸν θὰ ήταν ὁραία, καὶ μάλιστα πῶς θὰ ήτανε πέρα ὡς πέρα ὁραία, — ἀν̄ ̄φερε κανένας σύγκρισι τῆς τωρινῆς καὶ τῆς παληῆς.

Μισότριβος, ἀνύπανθρος, παραφριγμένος στὸ κατῶφι τῆς ἀνδρικῆς ἥλικιας, ὃντας σιμότερα στὰ γεράματα, παρὰ στὰ νειτάτα, καὶ — τὸ φρικτότερο — πλουσίος καὶ μπουχιτισμένος ἀπὸ γλέντια, κυμαίνεται σὲ μιὰ λυπητὴν πνοή ποὺ τόνε ἔναντιφέρει σὲ πίσω καὶ θέλει νὰ μποροῦσε νὰ ήταν πάλι ἐκεῖνος καὶ νὰ ἔναντιζοῦσε ἀλλῃ μιὰ φορά, ξαναβρίσκοντας τοὺς ἴδιους σταθμοὺς καὶ τὶς ἴδιες περιπέτειες, σὰ σὲ ταξίδι μετακανωμένο, καὶ νὰ πῇ δλα τὰ ποτήρια διποὺ δὲν τἀδειασε ὡς τὸν πάτο, καὶ νὰ πλατύνῃ τὴν ζωή μέσο τὰ δριμὰ τῆς καὶ τὰ δυό του χέρια νὰ βουτήξῃ μέσο τὸν ἀκένωτο θησαυρό.

Κι' ἀπ' ὅλες τὶς θύμησες — ὦ! μιά, ἡ πιὸ βαθειὰ καὶ μακρινή, κι' ὅμως πόσο ὁραία!

“Ήταν παιδί μα καὶ πήγαινε σχολείο. Θυμάται ἀκόμα πόσα σκαλοπάτια καὶ πόσα παραδύρια είχε ἡ τάξη καὶ κατὰ ποὺ ήταν γυρισμένο τὸ κάθισ παραθύρι.

‘Αντίκρου ἀπ' τὸ σχολείο, σ' ἔνα δρομάκι ἀνήλιο καὶ σκιερό, ποὺ λέεις πῶς δηλιος δὲν τὸ καταδεχότανε, καὶ τὸ φρώτιζεν, ἔτσι, ἀπὸ ἐλευμοσύνη, ήταν ἔνα μοδιστράδικο «γυναικείων κατέλων», παραχωσμένο.

Τὰ παραθύρια του ήτανε στραμένα κατὰ τὸ σχολείο καὶ τὰ παιδιά στὰ διαλείμματα δὲν κατεβαίναν ἀπ' τὴν τάξη, μόνο καθόντουσαν καὶ παρακολουθοῦσαν τὰ μοδιστράκια, σκυμμένα στὴ δουλειά τους, κι' ἀπορροφημένα ἀπ' τὴν συλλογή, πότε θὰ νυχτώσῃ, νὰ πάρουνε τὸ μερόδυλο, καὶ νὰ πᾶν νὰ ζεσταθοῦνε στὰ φτωχόσπιτά τους.

Ἐκεῖνο τὸ χρόνο ή βαρυχειμωνιὰ είχε κάνει θραύσι: ἔνας ὄχης σὰ βέλο σκέπαζε τὰ τζάμια καὶ καπνοὶ βγαίναν ἀπ' τὸ ρουθούνια τῶν ἀλόγων οἱ ἀμαξάδες, διπλοτυλιγμένοι σὲ μανδύες, τουριούζαν καὶ χτυπούσανε τὰ πόδια στὸ πεζοδρόμιο.

Τὸ χιόνι εἴπερτε μπαμπάκι κέστρωνε τὸ δρόμο. Ο σύρανός, γυρινιόρης, σὰ γέρος ἀρθριτικός, ἔκρυψε πίσω ἀπὸ πηχτὰ σύννεφα, ἔναν ήλιον διρωστιάριο καὶ κοκκαλιάρη. Χτικιασμένον ήλιο, ποὺ βαρύταν νὰ ξυπνήσῃ, κι' είχε δλο καὶ καμηλωμένα τὰ ματόφυλλα.

Οἱ δασκάλοι — γιὰ χαρὰ τῶν παιδιῶν, βρίσκανε πρόφασι καθημερινὴ καὶ δὲν ἐχόντανε ἔτσι, τὰ παιδιά ἀλλώνιαν μέσο τὴν τάξη ἀπ' τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ καὶ παίζανε χιονιές ἀπ' τὰ

μπαλκόνια μὲ τὶς μοδιστροῦλες καὶ μὲ τὰ δουλάκια τῶν γειτονιῶν σπιτιῶν.

Γενάρης ήτανε — μέσα Γενάρη καὶν ἀρχὴ τοῦ Φλεβάρη... Ζωηρὸ παιδί, δπως πάντα, κι' ὅμως δειλὸ στὸ βάθος γιὰ τὰ τιποτένια πράματα, ὅσο θαρραλέο στὰ μεγάλα καὶ στὰ σοβαρά, ήταν ὁ πὺ ἀταχτος κι' δ πιὸ συνεταλμένος, δίνοντας ἀπορία πῶς τόση παλαβούμαρα μποροῦσε καὶ κρυβότανε πίσω ἀπὸ τόσην ἀτολμία.

‘Ἄπ' τοὺς μεγάλους μάλιστα τραβοῦσε τὸ διαβολό του — γιατὶ τὸν ἔβρανεν στὰ αἴματα γιὰ τὸ κάθε τί, κι' ςτερερα τὸν ἀφιναν δλομόναχον, ἐπειθειμένο κι' ἀνυπεράσπιστο, μ' δλη τὴν εὐθύνη στὴ φάγη του, σὰν τὸν τρελλὸ ποὺ βγάνει τὸ φίδι τῆς παροιμίας.

Μιὰ μέρα — τὸ χιόνι είχε ἀνεβῆ μισὸ μέτρο — τὸ σχολείο πανηγύριζε· δι χιονοπλέμος ἔφτανε σὲ ὑψη λυρισμοῦ λαχανιασμένα τὰ παιδόπουλα χούφτωναν τ' ἀσπρὸ χιόνι, τοῦπλαθαν μέσο τὸ χέρια καὶ τὸ σφενδόνιζαν σὲ μοῦτρα καὶ σὲ πλάτες, καὶ χαχάνιζαν, κι' δλος δ τόπος ἀνάδινε μιὰ βούη πολέμου.

Οἱ μοδιστροῦλες οἱ καῦμένες δὲν τολμοῦσαν νὰ ξεμυτίσουν δυὸ μπάλλες σπάσανε τὰ τζάμια τοῦ μοδιστράδικου καὶ τὸ χιόνι ἔμπαινε μέσα.

‘Η διευμύντρια τὶς φώναξε καὶ τὶς μάλωσε. «Δὲ ντρεπόσαστε νὰ κάνετε» ἔτσι καὶ νὰ δίνετε τὸ θάρρος σ' αὐτὰ τὰ βρωμόπαιδα; Ἐχομε τόσες παραγγελίες, δὲ μποροῦμε ἔμεις νὰ χάνουμε παιδό ἐμπρός, τὴ δουλειά σας, κι' δσο γι' αὐτοὺς τοὺς μάγκες, θὰν τοὺς διορθώσω ἔγω... Σοφοῦλα!»

— Όρίστε, κυρία.

— Έσυ νὰ πᾶς τὸ καπέλλο τῆς κυρίας Λ. Όδος Π., ἀριθ. 39 τὸ ξέρεις, ἔκει ποὺ πῆγες καὶ προχθές.

— Μά, κυρία...

— Τί; ἔχουμε καὶ τέτοια; Νὰ κάνης αὐτὸ ποὺ σοῦ λέω ἔγω.

‘Η Σοφοῦλα μὲ τὴ μπλε - σιέλ ποδίτσα της, γύρισε δυὸ ἀπελπισμένα μάτια στὶς συντρόφισσέ της: ἔκεινες δμως ήτανε τόσο χαρούμενες ποὺ γλυτώσαν τὴν ἀγγάρεια, ποὺ δὲ γυρίσαν οὕτε νὰ τὴν κυττάσουνε.

‘Η Σοφοῦλα χαμήλωσε τὰ μάτια, πῆρε τὰ βρεμένα της καὶ τραβήξε δ πόλεμος ήτανε τώρα στὴ βράση του· ἔνα - δυὸ φορὲς ἔκανε νὰ γυρίσῃ πίσω, μὰ ἡ φιλοτιμία τὴν κράτησε.

‘Ητανε μικροῦλα, χλωμή, μὲ δυὸ μεγάλα μάτια οπούρα, σὰν πηγάδια: στὸ μαγαζὶ τὴ φωνάζανε «Τὸ Τριζῶνι».

Καθὼς πρόβαλε στὴν πόρτα, δειλά, καὶ όγγοντας ματιές σιαγμένους πούλιον ἔδω κι' ἔκει, δλα τὰ μάτια τεντωθήκαν κι' ἀλλάζανε κρυφοματιές.

— Ρὲ παιδιά, τὸ Τριζῶνι.

Πῶς τὴ θυμάται, τώρα, στὴ δύσι τῆς ζωῆς του, τὴ μικροῦλα, γὰ βγαίνῃ ἀπ' τὴν πόρτα μὲ τὴν ἀσπορη καπελιέρα στὸ χέρι, καὶ νὰ περνάῃ δισταχτικὰ ἀπ' τὸ μέρος τοῦ σχολειοῦ, μὲ μάτια πιὸ μεγάλα κοὶ ἄλαλα, σὰ νὰ φοβόντανε ἀκόμα καὶ τὴ σιωτή.

Κι' ἀλληθινὰ μὰ σιωπὴ βασίλειψε στὴν ἀρχή. Τὸ Τριζῶνι θάρρεψε κι' ἔκανε καμπόσα βήματα.

“Ἄξαφνα, παταπόρα! Ἡ πρώτη χιονιά... Τὴν πέτυχε στὰ πόδια τὸ Τριζῶνι γίλιστρησε, πῆγε νὰ πέσῃ, ἀρπάχτηκε ἀπόδνα δέντρο, κοκκινήσε ως τ' αὐτιά.

— “Ω! Τριζῶνι, ωωωωωω!...

Δεύτερη, τρίτη, τώρα πέφτανε βροχή. Θέ μου! Τ' ήταν ἐκεῖνο; σκοτισμένο, μὴ ἔρεοντας κατὰ ποὺ νὰ στραφῇ, σκεπάζοντας μὲ μάταια χέρια τὴν ἀσπορη καπελιέρα, καὶ όγγοντας κατὰ πάνον ματιές γιομάτες ίκεσία, τέβρανε στὰ πόδια, κυνηγμένο ἀπ' τὶς ἀσπρες χιονιές ποὺ πέταγαν σὰν περιστρέφεις καὶ πέφτανε σὰ γροθίες ἔτσι στρατεύεις ως τὴ γωνιά: ἔκει παραπάτησε κι' ἔπεισε χάρμαν.

Χτύπητος τὸ κεφάλι σ' ἔνα σιδερένιο κάγκελο, κι' ἔμεινε ἔρημη μέσο τὰ χιόνια.

“Υστερα — θυμάται τὸν κόσμο ποὺ μαζώχητης γύρω, καὶ τὸν τρόμον ὄλονδν... .

Τὴν κῆγαν σ' ἔνα φαρμακεῖο νὰ τῆς δέσοντας τὸ κεφάλι. Καὶ καθώς τὴν πάγαιναν ἔτσι, κούβαλντας, μὲ σουρωμένα κι' ἄψυχα ματάκια ἔμποιαζε σὰν ἀγγελάκι τοῦ Σάντρο Μποττιτσέλλη πεθαμένο. Τὸ θυμάται — γιατὶ ἔτρεξε ἀπὸ πίσω μαζὶ μὲ τ' ἄλλα τὰ παιδιά, σκωφτός, σὰ νὰν τὸν ἀναλογοῦσε κι' αὐτούνον ἔνα μερικό δὲπο τὸ κοῖμα.

Ο γιατρὸς πούτυχεν ἔκεινη τὴν ὄρα, ζάρωσε τὰ μοῦτρα του σὰν τὸ εἰδὲ ἔτσι στρωμοκόριτσο καὶ καποντυμένο. Δὲ μπορέσαν μὲ κανέναν τρόπο νὰν τὸ ξελιγοθυμήσουνε, καὶ νὰ σταματήσουν τὴν αἰμορραγία... .

Τὴν ίδια νύχτα τὸ Τριζῶνι πέθανε.

Κι' δμως θὰ μποροῦσε νὰν τὴν ἀγαπήσῃ τὴν Παιδούλα — ὦ! ναί, θὰ τὸ μποροῦσε — καὶ τώρ' ἀκόμα, ςτερερα περὶ μια τούρα, μὲ τὴν έναρχη τὴν καθεδρικήν της ποτέ.

Είχε μιὰ τρυφεράδα μέσα του, δποὺ δὲν τὴν ἔβγανε ποτὲς καὶ γιὰ κανέναν — δποὺ ἔμεινε παρθένα κι' ἀγγιχτη μέσα του, σὰ χιόνι σ' ἀπάτητες βουνοκοφές κι' ήταν αὐτὴ δ παιδεμός του, γιατὶ τοῦ σφαλνοῦσε τὸ δρόμο στὴν καθεμιάν δπόλειψη, καὶ τοῦ θύμιζε τὸ τί θὰ ἐδινότουν νὰ χαρῇ, πρυφαλάζοντας τὴν μ' ἄλλην δμοια τρυφεράδα, ἔρχμενη ἀπὸ κάποιαν, ἀπόδνα πλάσμα

πιότερο ἀρμονισμένο μαζί του, καὶ μὲ τὶς ἴδιες ἀποθυμητές, δποὺ νὰντανε κουροντισμένο στὸ ίδιο δικό του «διαπασῶν».

Κ' ἡ Παιδούλα τώρα μαδίνοντας ἀπὸ τὰ περασμένα καὶ σκιαγραφούμενα στὸ νοσταλγικὸ φόντο τῶν μερῶν δποὺ δὲ θὰ ματαφανοῦνε πιά, δανειζόταν μιὰν ὀμοιοφάδα ἀσύγκριτη, σὰν τὸ προνομοῦχο καὶ ἔχωρα δικεκτό πλάσμα, ποὺ θὰν τόνε καταλαβαίνεις ὡς τὰ μύγια τῆς ψυχῆς του καὶ τὰ λόγια του δλα θὰν τὰξερε πρὶν νὰ εἰπωθοῦνε ἀπὸ τὰ χειλία του.

“Ω! ναί, θὰ μποροῦσε νὰν τὴν ἀγαπήσῃ τὴν Παιδούλα, εῖσι φτωχὰ καὶ καποντυμένη, μὲ τὴν μπλε - σιέλ ποδίτσα της, καὶ μὲ τὰ χειλάκια της τὰ λαξέμενα, σὰ σὲ ἀρχαῖον μάγαλο μέφηβικό.

Καὶ τὸ «Γιατί;» — τὸ αἰλόνιο γιατί ποὺ ἀποτελοῦμε στὴ Μοῖρα, σ' σάμπως νὰ είχε αὐτὶα ν' ἀκούση καὶ στόμα γιὰ ν' ἀποκριθῆ ἡ Μοῖρα — θέρευε μέσα του καὶ γινόταν κατάφρατο. Τοῦ φαινόταν πῶς δην μποροῦσε νὰ ματαβοῖ τὴν Παιδούλα, δὲ θὰν τοῦ ματάφευγε ἀπ' τὰ χέρια πιά, κι' ή ζωὴ θᾶπαιρε χρῶμα καὶ οὐσία, καὶ θὰλουνε τὸ γόρδιο κόρμιο τῆς εῖναιχίας μὲ τὴ σπαθιά τῆς ἀγάπης.

Γυναίκες, κρασί, χαριτά — ἔ! δλα αὐτὰ ήταν τίποτα, μπροστά στὴ θυησεία τῆς Παιδούλας.

“Ο Πλούτος — κολοκούνδια: γίνεται ζητιάνος ὀμια φτάση ἡ Πλήξη! Μποροῦσε νὰχη τὴν καθεδρικήν ποτέλλας, μὲ τὴν ένδιαν ευκολία ποὺ μποροῦσε νὰχη ποτέλλας τὸν ιδιαίτερον ευκολόδοχο: «Ομως δὲν ήταν αὐτὸ ποὺ γύρευε — ὕ! δὲν ήταν αὐτό!»

“Η Παιδούλα.

Ἐκείνη μοναχή, ἔκεινη τί λογάκια θὰν τὴς εἶλεγε — λογάκια ἀδικοξδέμενα σὲ σπίτια, σὲ σπίτια ποὺ μπαίνεις χωρὶς δνομα καὶ βγαίνεις χωρὶς ἀγάπη... .

Στὴν ἀρχὴ είπε νὰ σκορπίσῃ τὸ παρᾶ του, κι' ςτερερα, φτωχὸς κι' ἀσύμματος, νὰ γυρέψῃ παρηγοριὰ μεσ' τὴ δουλειά. Νὰ σκάψῃ, νὰ βγάνη τὸ φωμὶ μὲ τὸν ίδιωτα τοῦ προσώπου του νὰ δουλεύῃ σὰ σκαλλὶ μέσα σ' ἔνα χωράφι, γιὰ ν' ἀγαπήσῃ τὸ φωμὶ καὶ τὸν ίπνο.

Μιὰ νύχτα ἀποφάσισε νὰ σκοτωθῆ.

Κλεισθήκε ἀπὸ νωρὶς στὴν καμαρζή του κι' ἀρχισε νὰ γράφῃ. “Ἐγραψε σὲ φύλους του — γιατὶ κανένα συγγενή δὲν είχε, κι' ἀν̄ είχε δὲν τὸν ήξερε ούτε ήθελε νὰν τὸν έρεη — ξαναδιάβασε προσεχτικὰ τ' ὅτι είχε γραψμένο κι' ἔβανε φαρδειά πλατειὰ τὴν υπογραφή του.

Μιὰν ἀνακούφισι ἔνοιωσε σὰ νὰν τὸ βγῆκε σὲ μεγάλο βάρος ἀπὸ πάνου:

Πέρασε ἔται τὴ νύχτα, κανόντας βόλτες καὶ

μιλῶντας μονάχος του· ύστερα γδύθηκε κ' ἄλλαξε
ρούχα καὶ ξαπλώθη στὸ κρεβάτι ἀνάσκελα, μὲ
τὰ μάτια καρφωμένα στὸ ταβάνι, μὲ τὸ κεφάλι
ἄδειο ἀπὸ σκέψεις τὸ πιστόλι του ἡτον ὀκουμ-
πισμένο στὸ πλαϊνὸ τραπέζι.

Εἶχανε περόσει τὰ μεσάνυχτα κ' ἡ ἡσυχία
καρφωνες δλα τὰ πράματα σὲ μεγάλην ἀκυνησία
σὰ νὰ είχε κοπῆ ἡ ἀνάσα τῆς ζωῆς, κ' ὁ θάνα-
τος καρδαδοκούσε.

Ο ἀποτυγχικός δέρας τῆς κάμαρης τὸν ἔκανε
καὶ σηκώθη κ' ἀνοίξῃ τὸ παράθυρο. Ἐν^τ αερό-
κυμα δροσερὸ μπῆκε μέσα κι^τ ἀνάδεψε τὶς κουρ-
τίνες, σὰ στήθεια ἐρωτόπαθης γυναικας...

Αφουγκράσθη καλὰ μέσ^τ τῇ σιγῇ καὶ φίχνον-
τας μιὰ βαθειὰ κ' ὑστερνὴ ματιὰ στ'^τ ἄστρα
καὶ στὸν κάμπο, γύρισε μ' ἀργὰ βήματα πρὸς
τὸν ὅλεθρο.

Ξάφρου — ἔνας ἥχος, σὰν πριόνισμα; ἥχος
σιγανὸς καὶ μοιραῖος, δποὺ ἐρχότανε ἀπ'^τ τὴν
πέριπλοκάδα τοῦ κήπου!... Σταματάει...

Ἐνα — τοῖς διαγουδάει στὴ σιγαλιὰ τῆς

νύχτας, κ' ἡ φωνὴ του εἶναι βαθειά, σὰ νὰ
βγαίνῃ ἀπὸ τὰ περασμένα...

Ω! τὸ Τριζώνι δὲ θέλει νὰ πεθάνῃ — ἥρθε
καὶ τοῦ λέει νὰ μὴν πεθάνῃ...

Καὶ πέφτει ἀπάνου στὸν καναπὲ καὶ κλαίει,
καὶ λέει πῶς εἰν^τ ἡ ψυχούλα τῆς Παιδούλας,
κ' ἡ αὐγὴ τόνε βρίσκει βουτημένο στὰ κλάματα,
σὰ μωρὸ παιδί, ἀνήμπορο νὰ σκοτωθῇ κ' ὑπο-
ταγμένο στὴ Μοῖρά...

Περιττὸ βέβαια εἶναι νὰ εἰποῦμε, πῶς ὁ φίλος
μας δὲν πέθανε: Καμιὰ φορὰ ἀνοίγει τὸ συρ-
τάρι καὶ καθαρίζει τὸ πιστόλι του ποὺ πάει νὰ
σκουριάσῃ — αὐτὸς εἰν^τ δλο.

Καὶ καμιὰ φορὰ πάλε — κακόμοιρο Τριζώνι
— ἔκει ποὺ εἰν^τ δλοι συναγμένοι καὶ γλεντᾶνε
στὴ σάλα τοῦ σπιτιοῦ, ἔκεινος βγαίνει κρυφὰ
καὶ πάει στὸ μπαλκόνι, κι^τ ἀκούει μὲ προσοχὴ^τ
μέσ^τ τῇ γαλήνῃ τοῦ χινόπιαρου, καὶ κάθε ποὺ
γυρίζει πίσω στὴ σάλα — εἶναι σκυφτός, σὰ νὰ
γέρασε κατὰ δέκα χρόνια.

ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

ΜΥΣΤΗΡΙΑ*

— ΜΥΘΙΣΤΩΡΗΜΑ —

XV

Τὶς δυὸς τρεῖς ἐπόμενες μέρες ὁ Νάγκελ έλειψε
ἀπὸ τὴν πόλι. Ἐκαμενες ἔνα ταξίδιον μὲ τὸ
ἀτμόπλοιο καὶ ἡ κάμαρά του στὸ ξενοδοχεῖο
ἡτον οἰκειωμένη. Κανεὶς δὲν ἤξερε ποὺ εἴχε
πάει μὰ είχε πάρει ἔνα πλοῖο ποὺ πήγαινε
πρὸς Βορρᾶν καὶ ἵσως νὰ ταξίδευε μόνο γιὰ δια-
σκέδασι.

Οταν ἔνα πρωΐ, πρὸς ἀκόμα σηκωθῇ ἡ πόλις
στὸ πόδι, γύρισε, ἐφαίνετο χλωμὸς καὶ ξενυχτι-
σμένος καὶ δύως δὲν πῆγε ἀμέσως στὸ ξενοδο-
χεῖο, μὰ περπάτησε λίγη ὥρα στὴν προκυμαία
ἀπάνω κάτω. Ἐπειτα πήρε ἔναν δρόμο ποὺ
πήγαινε πρὸς τὸν μέσα κόπτο, ἐκεῖ ποὺ ἴσα ἴσα
ἄρχιζε ν' ἀνεβαίνῃ ὁ καπνὸς ἀπ'^τ τὸν καπνοδόχο
ἔνδος ἀτμομύλου.

Δὲν πῆγε πολὺ μακριά ἐφαίνετο σὰν νὰ
πήγαινε μόνο γιὰ νὰ σκοτώσῃ μερικὲς ὁρες.
Οταν ἄρχισε ἡ κίνησις στὴν ἀγορά, ἡτον
κι^τ αὐτὸς ἔκει. Ἐστέκει στὴν γωνία τοῦ ταχυ-
δρομείου καὶ παρατηροῦσε μὲ προσοχὴ δους
πήγαιναν κ' ἤχονταν, καὶ δταν εἶδε τῆς Μάρθας
Γούδε τὸ πράσινο φόρεμα, τὴν ἐπλησίασε καὶ
τὴν γαρέτησε.

* Η ἀρχὴ εἰς τὸ τεῦχος τῆς 31 Μαΐου 1911.

στείλη στὸ ξενοδοχεῖο; Καὶ ἔτσι τότε τελειώνει
ὅλη ἡ ὑπόθεσις.

Οχι, καθόλου μάλιστα, δὲν τὸ θέλει καθόλου
αὐτό. Αὐτὴ ἡ καρέπλι θέλει προσοχή, θέλει νὰ
τὴν πιάσουν μαθημένα χέρια ἀλήθεια, δὲν θέλει
οὔτε νὰ τὴν κυτάξῃ κανένας ξένος. Στὶς δχτὸ^τ
θὰ πάρῃ αὐτὸς ἔκει. "Αχ, καὶ προσοχή, δχι^τ ξεσκο-
νίσματα, δχι^τ πλυσίματα, γιὰ τὸν θεοῦ!
Οὔτε μιὰ στάλα νερό!..."

Ἐπειτα ὁ Νάγκελ πήγε κατ' εὐθεῖαν στὸ ξε-
νοδοχεῖο, κ' ἔπεις ντυμένος ἀπάνω στὸ κρεβ-
βάτι καὶ πήρε ἔναν υπνοκόματο, ἡσυχο
καὶ βαθὺς ὡς στὸ βράδυ.

Αφοῦ δείπνησε πήγε κάτω στὴν προκυμαία,
στὸ σπιτάκι τῆς Μάρθας Γούδε. Ήτον δχτὸ^τ
δρα^τ χτύπησε καὶ μπῆκε μέσα.

Ἡ κάμαρα ἡτον σφραγγαρισμένη, τὰ τζάμια
τῶν παραθύρων πλυμένα καὶ ἡ ἴδια είχε στο-
λιστῆ, είχε βάλει μιὰ ἀλυσίδα μὲ χάντρες γύρω
στὸν λαιμό της. Ἐφαίνετο πῶς τὸν περίμενε.

Ο Νάγκελ χαιρέτησε, κάθισε κι^τ ἀρχιούς ἀμέ-
σως γιὰ τὴν ὑπόθεσι. Ἐκείνη δὲν ἤθελε νὰ
ἐνδώσῃ, ἐπέμενε καὶ ξαναεπέμενε κι^τ ἤθελε καὶ
καλὰ νὰ τὸν δώσῃ τὴν καρέκλα χάρισμα. Ἐπὶ^τ
τέλους ἔκανε ἔκεινος τὸν ψυμωμένο, τὴν φοβέ-
ρισε πῶς θὰ τῆς πεταξήσῃ πορόνες στὸ
πρόσωπο καὶ θὰ πάρῃ τὴν καρέκλα νὰ φύγῃ.
Τῆς δέξιας βέβαια! "Ολην του τὴν ζωὴ δὲν είδε
τέτοια κουταμάρα χτύπησε μὲ τὴν γροθιά του τὸ
τραπέζι καὶ τὴν ρώτησε ἀν εἶναι ἐντελῶς τρελλή.

— Ερέτε τί; τῆς εἶπε καὶ τὴν κύταξε μὲ
αὐτηρὸ διλέμμα. Η ἀντίστασίς σας ἀρχίζει νὰ
μὲ ἀνησυχῇ. Γιὰ πήτε μου τὴν ἀλήθεια: "Η
καρέκλα αὐτὴ μη δὲν βρίσκεται μὲ τίμιο τρόπο
στὰ χέρια σας;" Ἐπειδή, ξέρετε, ἐγὼ ἔχω νὰ
κάνω μὲ λογῆς λογῆς ἀνθρώπους, καὶ ποτὲ δὲν
μπορεῖ κανεὶς νὰ ξέρῃ. "Αν τυχὸν κι^τ αὐτὴ
καρέκλα ἤρθε στὰ χέρια σας μὲ τίποτα κατερ-
γαριές, τότε δὲν τολμῶ ν' ἀνακαταθῶ μέσα. Μὰ
ζητῶ συγγνώμη ἀν τυχὸν καὶ παρεξηγῶ τὴν
ἀντίστασί σας.

Καὶ τὴν ἔξωφυσε νὰ τοῦ πῆ τὴν ἀλήθεια.

Σαστισμένη, μισοφοβισμένη καὶ μισοπορει-
βλημένη πούβαλε ὁ νοῦς του ἐναντίον τῆς τέ-
τοια ὑποψία, ἀμέσως δικαιολογήθηκε: Τὴν καρέ-
κλα, δ παποῦς τῆς τὴν είχε φέρει σπίτι, κι^τ ἀπὸ
τότε είχε μείνει κτῆμα τῆς οἰκογένειας ἐκατὸ^τ
χρόνια: νὰ μὴ νομίσῃ πῶς τοῦ κρύβει τίποτα.
Δάκρυα τῆς ἀνεβήησαν στὰ μάτια.

— Καλά, λοιπὸν τώρα μὲ τελειώσῃ ἡ ὑπόθε-
σις! — Κ' ἔκανε νὰ βγάλῃ τὸ πορτοφόλι του.

Η Μάρθα ἔκανε ἔνα βήμα πρὸς αὐτὸν, σὰν
γιὰ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ μὲ ἐκεῖνος μὲ δλην του
τὴν ήσυχιά ἀκούμπτησε τὸ δυὸ κόκκινα χαρτον-

ΓΡΑΠΤΗ ΣΤΗΛΗ ΤΩΝ ΠΑΓΑΣΩΝ — ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΒΟΛΟΥ

μίσματα ἀπάνω στὸ τραπέζι κ' ἔκλεισε πάλι τὸ
πορτοφόλι του.

— Νά! εἶπε.

— Τούλαχιστον δῶστε μου μόνο πενήντα κο-
ρόνες! τὸν παρακάλεσε. Κ' ἐνόςω τῶλεγε αὐτὸ^τ
τὰ είχε τόσο χαμένα, ποὺ τοῦ χάιδευε μὲ τὸ χέρι
τῆς τὰ μαλλιά του, γιὰ νὰ τὸν κάνῃ νὰ ἐνδώσῃ.
Κι^τ αὐτὴ δὲν ἤξερε τί ἔκανε μὰ τοῦ χάιδευε τὰ
μαλλιά του καὶ πάλι τὸν παρακαλοῦσε νὰ δώσῃ
μόνο πενήντα κορόνες. Τὰ μάτια τῆς ἡτον
ἀκόμα δακρυσμένα.

Ο Νάγκελ σήκωσε τὸ κεφάλι καὶ τὴν ἑκύταξε. Αὐτὴ ἡ φτωχὴ γυναικα μὲ τὸ ἀσπρὰ μαλλιὰ καὶ μὲ τὸ μαστοῦ τῆς τὸ φλογερὸ βλέμμα, καὶ μὲ πάτη ὅλλο ἀδρίστο συγχρόνως ποὺ τὴν ἔκανε νὰ μοιάζῃ σὰν καλογρηά, ἔτσι μὲ τὴν παράξενή της ὅμορφιὰ στέκονταν κοντά του καὶ τὸν ἔκανε μιὰ στιγμὴ νὰ κλονισθῇ. Ήηρε τὸ χέρι της, τὸ χάιδεψε καὶ τῆς εἶπε: Θεέ μου, τί ὥραιά ποὺ είστε! Μὰ ἀμέσως τῆς ἀφησε πάλι τὸ χέρι της καὶ σηκώθηκε.

— Λοιπόν, ἐλπίζω, εἶπε, πῶς δὲν ἔχετε καμία ἀντίδοησι νὰ τὴν πάρω τῷρα πάμεσως μαζί μου; Καὶ ἔπιασε τὴν καρέκλα.

Ἐκείνη δὲν ἐφαίνετο νὰ τὸν φοβᾶται πιά. "Οταν εἴδε πῶς τὰ χέρια του λερώθηκαν ποὺ ἔπιασε τὴν καρέκλα, ἔβαλε τὸ χέρι της στὴν τοέτη καὶ ἤθελε νὰ τοῦ δώσῃ τὸ μαντίλι της γιὰ νὰ σκουπισθῇ.

Τὰ χρήματα ἦταν ἀκόμα ἀπάνω στὸ τραπέζι.

— "Α, εἶπε ὁ Νάγκελ, ἐπιτρέψετε μου νὰ παρατηρήσω ἀκόμα ἓνα πρᾶμα: δὲν νομίζετε πῶς είναι καλύτερα δὲν τὴν κρατήσετε κρυφή δῆλη αὐτὴν τὴν ἱστορία μὲ τὸ πούλημα τῆς καρέκλας; Δὲν ἔχει νόημα νὰ τὸ μάθῃ δῆλη ἡ πόλις, εῖ;

— Βέβαια, εἶπε ἔκείνη σκεπτική.

— "Εγὼ στὴν θέσι σας θὰ τἀκρούβα ἀμέσως τὰ χρήματα. "Η τούλαχιστον θὰ κρεμούσα πρὶν πάτη ἕμπρος στὰ τζάμια. Πάρτε ἔκείνην τὴν φούστα ἔκει.

— "Ετοι θὰ σκοτεινιάσῃ πολὺ ἡ κάμαρα, εἶπε. Μὰ τὴν πῆρε τὴν φούστα καὶ τὴν κρέμασε στὸ παράθυρο καὶ ὁ Νάγκελ τὴν βοήθησε.

— Αὐτὸ δέπερε νὰ τὸ εἶχαμε κάνει ἀμέσως στὴν ἀρχή, εἶτε ὁ Νάγκελ. Θὰ ἥτον ἄσχημο ἀν μὲ εἴδε κανεὶς πῶς ἡμούν ἐδῶ μέσα.

Ἐκείνη δὲν ἀπήντησε σ' αὐτό. Ήηρε τὰ χρήματα ἀπ' τὸ τραπέζι καὶ τοῦδωσε τὸ χέρι της σὰν κανούντες τὰ χείλια της σὰν νὰ ἤθελε νὰ μιλήσῃ, μὰ δὲν ἔλεγε λέξι.

— "Ενῷ βαστοῦσε ἀκόμα τὸ χέρι της ὁ Νάγκελ, λέγει ἔξαφνα:

— Γιὰ νὰ σᾶς πῶ, ἤθελα νὰ σᾶς ωτήσω: "Ισως σᾶς είναι ἀρκετὰ δύσκολο, ίσως δὲν ἔχετε πολὺ τὰ μέσα . . . ἐννοῶ, ἔτσι ποὺ είστε χωρὶς προστασία, χωρὶς βοήθεια . . . ἡ μήπως ἔχετε καμία μικρὴ βοήθεια;

— Ναι, εἶχω.

— Συγχωρήστε με ποὺ ωτῶ! Εσκέρδηκα πῶς δὲν τὸ μάθαιναν πῶς ἔχετε μερικὰ χρήματα, ίσως τότε ὅχι μόνο νὰ μὴ σᾶς ἔδιναν πιὰ τίποτα, μὰ ίσως καὶ νὰ σᾶς τἀπαιρούνταν αὐτὰ τὰ χρήματα. Γι' αὐτό, καλὸ εἶναι νὰ τὴν κρατήσωμε μυστικὴ δῆλη αὐτὴν τὴν ἱστορία μὲ τὴν

ΓΡΑΠΤΗ ΣΤΗΛΗ ΤΗΣ "ΑΦΡΟΔΙΣΙΑΣ". — ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΒΟΛΟΥ

καρέκλα δὲν νομίζετε κ' ἐσεῖς; "Εγὼ, σὰν πρακτικὸς ἀνθρωπὸς ποὺ εἶμαι, σᾶς τὸ συμβουλεύω. Μήν πῆτε σὲ κανέναν κανέναν γι' αὐτὴν τὴν δουλειά . . . Μὰ συλλογίζομαι τῷρα πῶς θὰ δέπερε νὰ σᾶς ἔδινα μικρότερα χαρτονομίσματα, γιὰ νὰ μὴ ἔχετε ἀνάγκη νὰ τ' ἀλλάξετε.

— "Ολα τὰ σκέπτεται, καὶ τὸ παραμικρό. Καθίζει πάλι καὶ μετρᾷ μικρὰ χαρτονομίσματα. Δὲν τὰ μετρᾷ σωστά, τῆς δίνει δῆλα τὰ μικρὰ χαρτιὰ ποὺ ἔχει, παίρνει ἔτσι στὰ κουτουροῦ καὶ μαζεύει ἔναν δλόκληρο σωρό.

— Νά, κρύψτε τα τῷρα, τῆς λέγει.

Κ' ἔκεινη γυρίζει, ἀπ' τὸ ἄλλο μέρος, ἀνοίγει τὸν μπούστο της καὶ κρύβει τὰ χρήματα στὸ στήθος της.

Μὰ ἔκεινος δὲν σηκώνεται, κάθεται ἀκόμα καὶ λέγει, σὰν κατὰ τύχην.

— Τί ήθελα νὰ πῶ! — Τὸν ξέρετε ίσως τὸν Μινούττα;

Καὶ παρατήρησε πῶς τὸ πρόσωπό της κοκκίνησε ἀμέσως σὰν φλόγα.

— Τὸν εἶδα κάμποτες φορές, ἔξακολουθεῖ ὁ Νάγκελ, ἔχω πολὺ καλή ἰδέα γι' αὐτόν, είναι ἀλήθεια χρυσὸς ἀνθρωπος. "Ακριβῶς τῷρα τὸν ἔχω ἐπιφρότισει νὰ μοῦ προμηθέψῃ ἓνα βιολί, καὶ πιστεύω πῶς θὰ μοῦ τὸ κάνγη, δὲν νομίζετε; "Η ίσως δὲν τὸν ξέρετε;

— Πῶς, τὸν ξέρω.

— Βέβαια, βέβαια, μοῦ διηγήθηκε πῶς ἀγόριος ἀπὸ σᾶς κάτι λουλούδια γιὰ μιὰ κηδεία, γιὰ τὴν κηδεία τοῦ Κάρλου. Γιὰ πῆτε μου, τὸν ξέρετε καλά; Ποιά είναι ἡ γνώμη σας γι' αὐτόν; βέβαια νομίζετε πῶς θὰ μοῦ τὸ κάνγη καλὰ αὐτὸ ποὺ τὸν παρακάλεσα; "Οταν κανεὶς ἔχῃ νὰ κάνῃ μὲ τόσους ἀνθρώπους, πρέπει ποὺ καὶ ποὺ νὰ ωτᾶ γιὰ νὰ ξέρῃ. Μιὰ φορὰ ἔχασα κάμποσα χρήματα μόνο καὶ μόνο ἐπειδὴ εἶχα τυφλὴ ἐμπιστοσύνη σ' ἔναν ἀνθρωπό, χωρὶς νὰ πληροφορηθῶ πρὶν ἥτον στὸ Άμβούργον.

Καὶ ὁ Νάγκελ βρίσκει ἀφορμὴν ν' ἀρχίσῃ νὰ διηγήται τὴν ἱστορία εἰκόνων τοῦ ἀνθρώπου ποὺ τοῦ ἔχασε τὰ χρήματα. "Η Μάρθα ἀκόμα στέκεται μπροστά του ἀκουμπησμένη στὸ τραπέζι, είναι ἀνήσυχη, ἐπὶ τέλος λέγει, πολὺ ταραγμένη.

— "Οχι, ὅχι, μὴ μιλήτε γι' αὐτόν!

— Ποιὸν αὐτόν;

— Τὸν Ιωάννη, τὸν Μινούττα.

— Όνομάζεται ὁ Μινούττας Ιωάννης;

— Ναι, Ιωάννης.

— Αλήθεια ονομάζεται Ιωάννης;

— Ναι.

— Ο Νάγκελ μένει σιωπηλός. Αὐτὴ ἡ ἀπλὴ παρατήρησις πῶς ὁ Μινούττας ονομάζεται Ιωάννης τοῦ ταράζει τὶς σκέψεις του, ἀλλάζει μάλιστα μιὰ στιγμὴ καὶ τὴν ἔκφρασι στὸ πρόσωπό του. Λίγον καιρὸν κάθεται ἔτοι σιωπηλός, ἐπειτα λέγει:

— Καὶ γιατί τὸν λέτε Ιωάννη; Γιατί δὲν τὸν λέτε Γκρέγκαρδ, η Μινούττα;

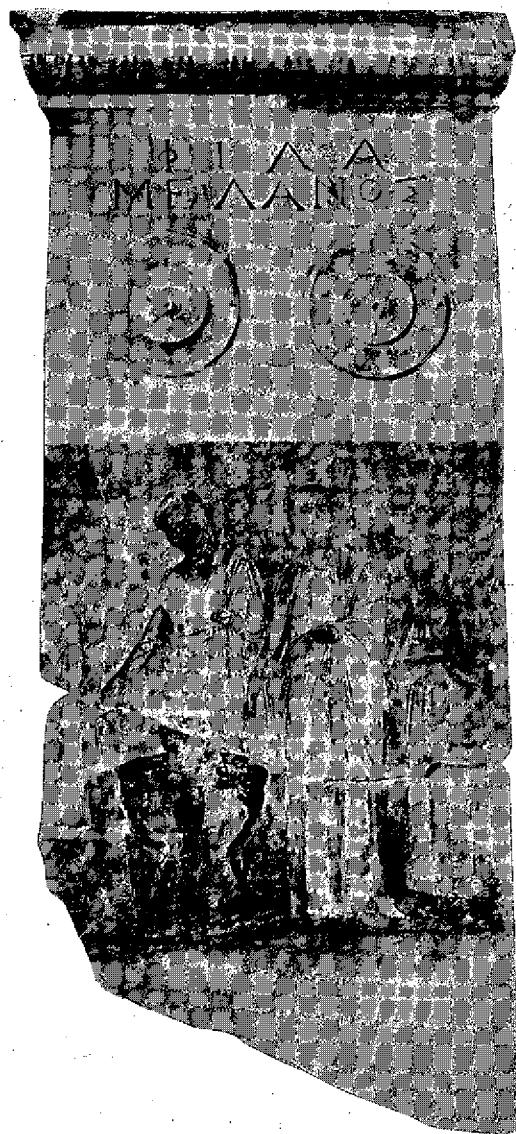
— Η Μάρθα χαμηλώνει τὰ μάτια καὶ ἀπαντᾷ ντροπιασμένη:

— Γνωρίζομαστε ἀπὸ μικρὰ παιδιά...

Σιγή.

— Επειτα λέγει ὁ Νάγκελ μισο-χωρατεύοντας καὶ μὲ ψόφος ἀρκετὰ ἀδιάφορο:

— Ερέτε τί ἔντυποι ἔχω; Πῶς ὁ Μινούττας είναι πέρα πέρα ἔρωτεμένος μαζί σας. Ναι, ἀλήθεια μούκανε αὐτὴν τὴν ἔντυποι. Καὶ δὲν ἀπορῶ γι' αὐτό, δὲν καὶ πρέπει νὰ διμολογήσω πῶς είναι λίγο τολμηρὸς ὁ Μινούττας. Κυτάξτε, πρῶτον δὲν είναι νέος ὁ Μινούττας, καὶ ἔπειτα είναι καὶ παραμορφωμένος. Μὰ Θεέ μου, οἱ γυναικες είναι καμία φορὰ τόσο περιεργες δὲν τοὺς κατεβῇ, πᾶν καὶ ωρίχνουν τὸν ἔσωτό τους στὰ καμένα ἔτοι, μὲ χαρά, μὲ ἐνθουσιασμό. Χι, χι, τέτοιες είναι οἱ γυναικες. Τὸ 1886 γνώριζα μιὰ κυρία ποὺ πήγε καὶ παντρεύθηκε ἀπλού-

ΓΡΑΠΤΗ ΣΤΗΛΗ ΤΗΣ "ΦΙΛΑΣ ΜΕΛΑΝΟΣ". — ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΒΟΛΟΥ

στατά τὸν ὑπηρέτη τοῦ γραφείου τοῦ πατέρα της. Ποτέ μου δὲν θὰ τὸ ξεχάσω. Ἐκεῖνος ἡτον ὑπάλληλος στὸ κατάστημα, παιδὶ ἀκόμα, δεκαέξι, δεκαεπτά χρόνων, οὕτε ἔχνος μουστακιού· μᾶς τὸν δμορφος, παρὰ πολὺ δμορφος, αὐτὸς εἶναι ἀλήθεια. Λοιπὸν αὐτὸς τὸ παιδὶ τὸ ἀγάπησε τρελλὰ κ' ἔφυγε μᾶς τὸν γιὰ τὸ ἔξωτερο. Μετὰ ἔξι μῆνες γύρισε πάλι, καὶ τότε εἶχε φύγει ἡ ἀγάπη. Δὲν εἶναι λυπηρό! — μᾶς ἡ ἀγάπη εἶχε φύγει! Λοιπόν, τότε μερικοὺς μῆνες πήγε νὰ πεθάνῃ ἀπ' τὸν βαρεμό· παντερεμένη ἡτον κι' ὅσο γι' αὐτὸς δῆλα ἦταν ἐν ταξι. μ' αὐτὸς εἶναι τώρα ἄλλη δουλειά. Τί ἡτον ποὺ ἔλεγα; Ναί, ναί, τέτοιες είστε οἱ γυναῖκες. Γελάτε; μᾶς δὲν τολμάτε νὰ τὸ διαφεύγετε τέτοιες είστε· ἔνας ὑπηρέτης, ἔνα παιδὶ ἔκει μπορεῖ νὰ σᾶς γυρίσῃ τὸ κεφάλι. Εἶμαι τόσο βέβαιος πῶς κι' ὁ Μινούττας, ἀν προσπαθήσῃ λίγο, μπορεῖ πολὺ καλὸς νὰ μὴ ἔτι μοναχός του τὴν ζωὴν του. "Έχει κάτι ἀπάνω του αὐτὸς ὁ ἀνθρώπος ποὺ κ' ἔμενα ποὺ εἶμαι ἀνδρας μὲ κάνει ν' ἀπορῷ: ἡ καρδιά του εἶναι τόσο ἀγνή, καὶ τὸ στόμα του ἀδύνατο νὰ πῆ μιὰ φευτιά. Πήτε μου ἔσεις ποὺ τὸν ξέρετε τόσο καλό, δὲν εἶναι ἔτσι; Γιὰ τὸν θεῖο του πάλι τί νὰ πῆ κανείς; Τὸν φανταζομαι ἔναν γέρο ὑπουργό καὶ σιχαμένο. "Έχω τὴν ἰδέα πῶς ἀλήθεια ὁ Μινούττας συντρεψεῖ δῆλο τὸ ἔμποριο. Μὰ τότε ωτῶ: Γιατὶ νὰ μὴ μπορῇ νὰ ἀνοίξῃ καὶ νὰ συντρηῇ μιὰ δικῇ του δουλειά; Μὲ δύο λόγια θέλω νὰ πῶ πῶς ὁ Μινούττας εἶναι εἰς θέσιν, ὀπόταν κι' ἀν εἶναι, νὰ φροντίζῃ γιὰ μιὰ οἰκογένεια... Κουνάτε τὸ κεφάλι;

— "Οχι, δὲν τὸ κούνησα.

— "Ε, βέβαια, ἀνυπομονεῖτε καὶ βαριέστε ν' ἀκούνετε μιὰ κουβέντα γιὰ ἔναν ἀνθρώπο ποὺ δὲν σᾶς μέλει καθόλου, κι' ἔχετε βέβαια δίκαιο... Γιὰ ἀκούντε, ἥθελα νὰ πῶ πῶς — μᾶς δὲν πρέπει νὰ θυμώσετε γι' αὐτὸς — τὸ λέω ἀλήθεια γιὰ τὸ καλό σας — τὴν νύχτα πρέπει νὰ κλειδώνετε καλὰ τὴν πόρτα σας. Μὲ κυτάζετε τρομαγμένα. ἔνοια σας, μὴ φοβᾶστε καὶ μὴ μὲ ὑποψιάζεστε καθόλου ἔμενα. Ἡθέλα μόνο νὰ σᾶς συμβουλεύεσθε, προπάντινων τώρα ποὺ ἔχετε νὰ φυλάγετε χρήματα, νὰ μὴ ἐμπιστεύεστε εὔκολα κανέναν. "Οχι πῶς ἀκουσα καθόλου πῶς δὲν ἔχει ἀσφάλεια ἔδω σ' αὐτὴν τὴν πόλη μὰ καλύτερα νὰ προσέχῃ πάντα κανείς. Κατὰ τὶς δύο τὰ μεσανύχτα, ξέρετε, εἶναι πολὺ σκοτεινὰ ἔδω γύρω καὶ μάλιστα κατὰ τὶς δύο ἀκουσα καὶ ὑποπτοθόρυβο μπρὸς στὰ παράθυρά μου. Δὲν θυμώνετε ποὺ σᾶς δίνω αὐτὴν τὴν συμβουλή!... Λοιπόν, καίρετε! Ἐγὼ εἶμαι πολὺ εἰνχαριστη-

μένος ποὺ ἐπὶ τέλους κατώρθωσα νὰ σᾶς πάρω αὐτὴν τὴν καρέκλα. Χαίρετε!

Τῆς ἔσφρες τὸ χέρι δταν ἔφθασε στὴν πόρτα, γύρισε πάλι καὶ τῆς εἴπε:

— Γιὰ νὰ σᾶς πῶ, τὸ καλύτερο θὰ εἶναι νὰ πῆτε πῶς σᾶς ἔδωσα δυὸς κορόνες γιὰ τὴν καρέκλα· μᾶς νὰ μὴν κήτε οὐτὲ ἔνα λειτό περισσότερο, εἰδεμή, καθὼς σᾶς εἴπα, μπορεῖ νὰ σᾶς τὰ πάρουν. Λοιπόν, ἔχω τὸν λόγο σας;

— Ναί, εἴπε ἔκεινη.

— Ο Νάγκελ ἔφυγε καὶ πήρε τὴν καρέκλα μᾶς του. "Ολο τὸ πόρσωπο ἔλαμπε καὶ γελοῦσε σὰν νὰ εἶχε κάνει κανένα ώραιο μασκαράλικ. Θέέ μου, τί χαρούμενη ποὺ θὰ εἶναι τώρα! Βέβαια σήμερα τὴν νύχτα δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ κοιμηθῇ ἀπ' τὰ πολλά της πλούτη!...

— Οταν ἔφθασε στὸ ξενοδοχεῖο, ὁ Μινούττας κάθονταν καὶ τὸν περίμενε.

— Ο Μινούττας ἥρχετο ἀπὸ τὶς δοκιμὲς κι' εἶχε μᾶς του ἔνα μεγάλο δέμα μὲ ἀγγελίες γιὰ τοιχοδόλημα. Ναί, οἱ πλαστικὲς εἰκόνες ἔπρομηνον τὸ πολὺ ώραιες θὰ παρισταναν σκηνὲς ἀπ' τὴν ιστορία καὶ θὰ ἐφωτίζοντο μὲ φάντα πολλῶν χρωμάτων ἀντὸς εἶχε ἔναν ρόλο στατιστοῦ.

Καὶ πότε θ' ἀρχίσῃ ἡ ἀγορά;

— Τὴν Πέμπτη θ' ἀνοίξῃ, στὶς 9. Ιουλίου, τὰ γενέθλια τῆς βασίλισσας. Μὰ ἀπὸ σήμερα εἶχε δῆλο ο Μινούττας νὰ τοιχοκόλλησῃ τὶς ἀγγελίες εἰχαν μάλιστα λάβει καὶ τὴν ἀδειά νὰ κολλήσουν μιὰ καὶ στὴν εἰσόδο τοῦ νεκροταφείου... Μὰ τώρα ποὺ θρυθε, ήρθε, λέει ὁ Μινούττας, νὰ πῆ γιὰ τὸ βιολ. Δὲν τοῦ στάθηκε δυνατό νὰ βρῆ κανένα. Τὸ μόνο βιολὶ σ' δλην τὴν πόλη δὲν πουλέται, εἶναι τὸν μουσικοῦ ποὺ θὰ τὸ χρειασθῇ τὴν μέρα τῆς ἀγορᾶς· ἔχει νὰ παίξῃ μερικὰ κομμάτια.

— Τί νὰ γίνῃ, δὲν πειράζει.

— Ο Μινούττας ἐτοιμάζεται νὰ φύγῃ, τότε τοῦ λέγει ὁ Νάγκελ.

— "Ε, δὲν πίνομε ἔνα ποτηράκι; Εέρεις, σήμερα τὸ βράδυ εἶμαι πολὺ χαρούμενος μού συνέβηκε κάτι εὐχάριστο. Ἐπὶ τέλους μετὰ πολὺν καρόδη κατώρθωσα νὰ γίνω κάτοχος ἐνὸς ἐπίπλου, ποὺ κανένας σ' δλην τὴν χώρα ποὺ μαζεύει δραχαῖα πράματα σπάνια δὲν μπορεῖ νᾶχη ἀλλο σὰν αὐτὸν νά, αὐτὴν ἔδω ἡ καρέκλα. Γιὰ δές την! Καταλαβαίνεις τὶ θησαυρὸς ποὺ εἶναι! Δὲν τὴν πουλῶ γιὰ δλόκληρη περιουσία, μὰ τὸν Θεό! Καὶ ἀπὸ ἀφορμὴ αὐτῆς τῆς καρέκλας θὰ ἥθελα νὰ πῶ μᾶς σου ἔνα ποτηράκι, αὖ δὲν ἔχεις ἀντίδροση. Να παραγγέλω; "Οχι; Μά, τὶς ἀγγελίες μπορεῖς κι' αὐτῷ νὰ τὶς κολλήσῃς...

[Ακολουθεῖ]
[Μεταφρασ. Τ.]
ΚΝΟΥΤ ΧΑΜΣΟΥΝ

I C T O R I E C

λος δὲν διορθώνεται. Πρὸς ἐπανίν του βέβαια, — μᾶς δὲν διορθώνεται.

Τὸ τελευταῖον θῆμα ποὺ βρῆκε στὸν δρόμον ἡ ἀγαθότης τοῦ φίλου συναδέλφου καὶ συνεργάτου μον εἰς τὸ περιοδικὸν αὐτό, εἶναι ἡ Ἐλπὶς Καλογεροπούλου. Ἐκεῖνος μᾶς τὴν πρωτοπαρουσίασεν, ἐκεῖνος πρωτευθίουσίασε τοὺς ἄλλους, ἐκεῖνος πρωτοχάλασε τὸν κόσμο, σὰν ἀκόμα ἡ Ἐλπὶς δὲν ἦταν διπλαίσια. Τώρα ἔκεινοι ποὺ ἐνθουσιάζονται εἶνε... υπεροχοί. Ἐγὼ θὰ ἔξαιλονται νὰ κηρύξτω τὴν ἀγαθότητα τοῦ συναδέλφου καὶ εἰς τὸν ἄλλον κόσμον.

Καὶ τὸ ἀπὸ τὸν μελαγχολικὸν τίτλο, ποὺ ἀναγγίζει τὸ βλέμμα νὰ στραφῇ πρὸς τὴν ἀναμνησιν, ἔχει πειὰ τὸν τόπο της ἡ Σπεράντσα Καλό. Ἐφυγε, εἶναι ἀλήθεια. Κι' ἀν ἡ ἀτμοσφαίρα ἡ μαγικὴ δὲν διελύθη ἀκόμα, — σημαίνει πῶς σὰν ἔχεις εἶναι λειτό περισσότερο, εἰδεμή, καθὼς σᾶς εἴπα, μπορεῖ νὰ σᾶς τὰ πάρουν. Λοιπόν, ἔχω τὸν λόγο σας;

— Ναί, εἴπε ἔκεινη.

— Ας χαίρωνται δοι αἰσθάνθηκαν τὴν ψυχήν τους ίδιαν δακρυδόχην ἔχειλισμένην στὸ ξεκίνημα τῆς Σπεράντσας Καλὸ — καὶ σὲ κάθε παρόμοια θλιβερὴ στιγμή. Ἀπέχουν γιὰ πάντα ἀπὸ τὰ Διονύσια τῆς Ζωῆς, καὶ παραδίδουν τὸ δόνομα τοῦ ἀνθρώπου. Μὰ γι' αὐτὸς ἔχουν καὶ τὸ δικαίωμα νὰ φίχουν ψηλότερα τὴν ἀκτῖνα πόθου των, — τῆς γλυπτικῆς καὶ τῆς ζωγραφικῆς. Ἐτσι ἐπαρουσιάσθη ὁ Βάκχος ποὺ είδαμεν, ζυμωμένος μὲ πηλὸν καὶ μὲ ίδρωτα ἡμέρας καὶ νυκτός.

— Ήταν ψηλήδος, δυνατός, καλοδεμένος, ίδιος γίγαντας, καὶ ἐπιχαλωμένος. Γύρω του χρόδες ἀπὸ τους ὑποτελεῖς του ἀνθρώπων τοῦ ἔξυμνους τὴν δύναμιν. Οἱ πολύχρωμες χλαμύδες ἀνεμίζοντο εύμορφα, καὶ ἀνάμεσα ἀπὸ τὸν σημειωτὸν κόσμον ἐπέρασεν αἰθέρια κάποια δασις τῆς ἀρχαίας ζωῆς.

— Μὰ τί νὰ τὸν κάμωμεν τὸν Βάκχον ποὺ τὸ πνεῦμα του καὶ η ἔννοιά του ἀπέχει τόσο πολὺ ἀπὸ τὸ πνεῦμα καὶ ἀπὸ τὴν ἔννοιαν τῆς ἐποχῆς μας.

— Ενα χάος στὴ μέση, ἀπὸ ἔκεινα ποὺ δημιουργοῦν οἱ καιροὶ διαν ἀπέχουν μεταξύ τους. Πῶς κάνεις νὰ γειστῇ τὸ χάος, ὃστε δικαὶα νὰ συνδέωνται οἱ ἀπομακρυσμένοι αὐτοὶ καιροί. Μάταια. Οἱ δγκοι ποὺ ψηφίζονται στὴν νύχτα τοῦ παρελθόντος, σύμβολα πειὰ ζωϊκῶν καὶ πνευματικῶν καταστάσεων, δὲν ἔχουν καμιάν ἐλαστικότητα. Ακίνητες στὴν θέσιν τους οἱ ἐποχές, δὲν τρέχουν πρὸς τὸν ἀνθρώπων, δὲν ἔνδιαφρονται γιὰ τὴν κίνησιν ποὺ σὲ διδυνάμωσε στὴν ἔξελιξη τῆς ζωῆς. Ἀποτραβηγμένες, περιμένουν τὸν ἀνθρώπων νὰ γυρίσῃ πρὸς αὐτές, σὰν κοσμοπολίτης προσκυνητής, ποὺ διερεύει τὰς περιφέρειας της ζωῆς.

— Στὴν ἔφετεινή μας ἀποκριά, συνέβη τὸ ἀντίθετον. Ἐπιάσαμεν ἀπὸ μιὰ ἀφρογή της τὴν ίδεαν τοῦ Βάκχου, καὶ τὴν ἐφραβήξαμεν, τὴν ἐφραβήξαμεν. Τὸ ἀπότελεσμα τῆς αὐθαδείας

ηταν νὰ ίδοιμε τὸ συμβολικὸ του ἀνάστημα, πιαλωμένο στὴν κορυφὴν ἐνὸς βάθρου. "Ετοι, ρεζίλεμένος ὁ θεὸς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ἐπέφρασε τὶς πλατείες καὶ τοὺς δρόμους, — ποὺ πιαὶ δὲν εἶχαν τὴν ὀνειρεμένην λιτότητα, καὶ δὲν ἀντηκούσαν ἀπὸ τὸ «εὐοὶ Βάκχε!» Οὐδὲ ἥχω, οὐδὲ ἀντανάκλασις ἀπὸ τοῦ. "Άλλοι ἀνθρώποι πειά.

"Ανάμεσα ἀπὸ τέτοια φιλὴ ἀπροσανατόλιστη, ἐπέρασεν δὲ Βάκχος, γελοιογραφία, στὸ ούνολον, τῆς ἀρχαίας δοξασίας. Τὸν εἶδαν οἱ Ἑλλήνες, τὸν ἔχαιρετησαν, ἔθαυμασαν τὸ κορμί του, — ἔτοι, λένε, τὸν ἐφαντάσθηκαν τὸν Βάκχον. Κι' ὅμως οὔτε τὸν θεὸν τοῦ πάτου εἶδαν οἱ φτωχοί, μὰς οὔτε καὶ τίποτε ἄλλο. "Αν οἱ καλοὶ μας τεχνῖται ἐκύτταζαν ἐμπρός τους, καὶ τις ζωντανὸν ἔθηκαν στὸν δύσι, ἔκεινον συρτές, ἔξηντλημένες, μὲ λίγο ψωμὶ σὰν λάσπη στὸ στομάχι, καὶ τὸ ἄλλο πρωτὶ ἡχοντο ἀκόμα χλωμότερες στὸ σχολεῖο. Τὰ μάτια της, σὰν φωτοτογραφικὴ μηχανή, ἔπαιραν τὴν πρώτη τους πρωτὶν εἰκόνα. Νὰ τὸ δρᾶμα τὸ ἀφάνταστο, ποὺ πρέπει νὰ ζήσῃς ἀνάμεσά του γιὰ νὰ τὸ νοιούσῃς. "Ετοι σιγά - σιγά, ἡ καθημερινὴ ἀντίληψις αὐτοῦ τοῦ δράματος ὑφώδη σὲ πόνον κι' ὁ πόνος ἔβγηκε σὲ κραυγὴν. "Εγινε δὲ «Σύλλογος τῆς ὑγιεινῆς» καὶ ἡμέρες δραῖες καὶ εὐθυμίες ξανοίγονται γιὰ τὰ φτωχὰ παιδιὰ τῶν σχολείων τὸ γέλιο καὶ ἡ ὑγεία θὰ τὸν προσφέρεται φθηνότατα. Πειά, δὲν θὰ βλέπουν τὸν παραδείσους τῆς ζωῆς ἔξω ἀπὸ τὰ κάγκελα. Μὲ μιὰ δεκάρα θὰ λουζωνται, θὰ τρῶνε, θὰ πηγαίνουν εἰς ἐκδρομές, θὰ χαίρωνται τὸ φῶς καὶ τὸν ήλιο, θὰ βλέπουν. Θὰ βλέπουν τὸ περισσότερον, — τὶς σκηνὲς τῶν ἀγρῶν μας, ποὺ δὲν ἥμιτορεῖ νὰ τὶς φαντασθῇ ὁ ἄργαλτος φτωχὸς ἀνθρωπος, μέσα ἀπὸ τὰ σίδερα τοῦ παραμυθιοῦ του.

Κάθε φροδὰ ποὺ ἀκούω μίαν ίδεα, σκύβω νὰ κυττάξω τὴν γῆν ποὺ τὴν ἔβλαστησε. Κι' ἀν εἴνε ἡ γῆ θετική, κι' ἀν δὲν σαλεύῃ, σὰν ἔκεινες ποὺ κρύβουν ἡφαίστεια, — πιστεύω. Ή ιστορία τοῦ φωσφορισμοῦ, ποὺ ἐταξινόμησε τὶς τσακιαπότερες δίτλα στοὺς κενοδόξους ἀνθρώπους, δὲν μὲ ὀδφίνει νὰ δώσω προκαταβολικὴν τὴν πίστιν μου.

Καὶ δὴ τίποτε ἄλλο, μά, τὸ πνεῦμα τῆς κ. Βαρουνέζη, ποὺ ἀναγκαστικὰ ἔμελετησε τὸν πρωτικούμ, μέσα στὴν ζωὴν ἐνὸς σχολείου, μὲ πείθει γιὰ τὸ καλὸ ἀποτέλεσμα. "Ο «Σύλλογος τῆς ὑγιεινῆς» ποὺ ἔγινε ἀπὸ καθηγητὰς καὶ ἀπὸ κυρίες ἔργατικες ἔχει ἔνα εὐγενικὸ πρόγραμμα.

Νὰ ίδοινη συσίτια, λουτῆρες, ἔξοχικὲς ἔορτές, νὰ παίζοισα σχολεῖα γιὰ τὰ φτωχὰ παιδιά.

"Η κ. Βαρουνέζη τὴν ὀντότητην τοῦ Συλλόγου δὲν τὴν ἐφαντάσθηκε ἀπὸ τὸ σαλόνι της, μὰ τὴν εἶδε μὲ τὰ μάτια της ἀπὸ τὴν κρύα ἐποπτικὴ ἔδρα. Νά, τί μὲ πείθει πῶς θὰ καταναλωθοῦν ψυχικὰ κεφάλαια, καὶ δὴ φωνὲς γιὰ τὴν ἐνσάρκωσι τοῦ ἔργου. Οἱ κόρες, περνώντας ἐμπρός της ήσαν χλωμὲς κι' ἀδύνατες, — τὶς εἶδε. Τὸ κῦμα τῆς βιοπάλης φουσκώνει ἀπὸ τὰ σκαλιὰ τοῦ σχολείου, ὅταν εἶνε γραφτό.

Καὶ τὸ βράδυ μὲ τὴν δύσι, ἔκεινον συρτές, ἔξηντλημένες, μὲ λίγο ψωμὶ σὰν λάσπη στὸ στομάχι, καὶ τὸ ἄλλο πρωτὶ ἡχοντο ἀκόμα χλωμότερες στὸ σχολεῖο. Τὰ μάτια της, σὰν φωτοτογραφικὴ μηχανή, ἔπαιραν τὴν πρώτη τους πρωτὶν εἰκόνα. Νά τὸ δρᾶμα τὸ ἀφάνταστο, ποὺ πρέπει νὰ ζήσῃς ἀνάμεσά του γιὰ νὰ τὸ νοιούσῃς. "Ετοι σιγά - σιγά, ἡ καθημερινὴ ἀντίληψις αὐτοῦ τοῦ δράματος ὑφώδη σὲ πόνον κι' ὁ πόνος ἔβγηκε σὲ κραυγὴν. "Εγινε δὲ «Σύλλογος τῆς ὑγιεινῆς» καὶ ἡμέρες δραῖες καὶ εὐθυμίες ξανοίγονται γιὰ τὰ φτωχὰ παιδιὰ τῶν σχολείων τὸ γέλιο καὶ ἡ ὑγεία θὰ τὸν προσφέρεται φθηνότατα. Πειά, δὲν θὰ βλέπουν τὸν παραδείσους τῆς ζωῆς ἔξω ἀπὸ τὰ κάγκελα. Μὲ μιὰ δεκάρα θὰ λουζωνται, θὰ τρῶνε, θὰ πηγαίνουν εἰς ἐκδρομές, θὰ χαίρωνται τὸ φῶς καὶ τὸν ήλιο, θὰ βλέπουν. Θὰ βλέπουν τὸ περισσότερον, — τὶς σκηνὲς τῶν ἀγρῶν μας, ποὺ δὲν ἥμιτορεῖ νὰ τὶς φαντασθῇ ὁ ἄργαλτος φτωχὸς ἀνθρωπος, μέσα ἀπὸ τὰ σίδερα τοῦ παραμυθιοῦ του.

Νὰ λοιπὸν τὰ ἔργα, καὶ πιστεύσατε δτὶ: πρέπει ἀπὸ κοινὰ νὰ ίδης τὴν θαλασσοταραχὴν γιὰ νὰ νοιούσῃς τὸ μαφύνιο τῶν ναυαγῶν. Τότε θὰ φωνάξῃς: "Ε, σεῖς ποὺ στέκεσθε μακρύτερα! βιοηθῆστε νὰ φτιάσωμε τὰ σωστία γιὰ νὰ μὴ κάνωνται ἀδικαὶ οἱ ψυχές.

"Ο κ. Σίμος Μενάρδος εἶνε δὲ καθηγητὴς τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, ποὺ διωρίσθη τελευταῖα στὸ Πανεπιστήμιον. Τὸ πρῶτον του μάθημα ἦτο μιὰ πυκνὴ παρέλασις τῶν πνευματικῶν ἐποχῶν ἀπὸ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς. "Αναλύοντας τὸ ἔργον καὶ τὴν σκέψην τῶν Βυζαντινῶν, παρουσιάσθηκεν ἔνας ὑψηλὸς καὶ μελαγχολικὸς παρατηρητής. Πνεῦμα βιβλικὸν τότε ἐπλαισίωσε τὸν λόγον του, καὶ ἀρθρονή λυρικὴ ἔκφρασις ἀνέβλισε δὴ πειὰ ἀπὸ τὸν νοῦν, μὰ ἀπὸ τὴν ψυχὴν τοῦ διδασκάλου, ποὺ εἶχε αἰσθανθῆ ἰδιαίτερα τὴν ἔποχήν. Σὰν ἔφθασε στὰ χρονικὰ τῆς δουλείας, δὲ λόγος του ἔγινε λιγάτερο ψυχικὸς

καὶ ζωγραφικός, μὰ περισσότερο πατριωτικός, καὶ ίσως μὲ κάποιαν δόσιν ρητορείας.

Ως σύνολον ἦτο μάθημα δραῖον ἔξαιρετικον διδασκάλου, — μὲ προσόντα βαθύτερα μελέτης, καὶ τὸν δρόμον τους. "Οταν ἔξαναπάτησε τὴν γῆν, ποὺ ήταν στερεά, δ. κ. Βενιζέλος ἐλυπήθη. Γύρω του ἦταν ἀκινητία τῶν ἐγκοσμίων τοῦ ἔφαντηκεν σὰν μιὰ μεγάλη ἀσχημάτικη, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ γυμνάσῃ τὴν ψυχὴν τῶν ἀνθρώπων σὲ καμιάν τόλμην. Καὶ μιὰ σιγανὴ διμιλία ποὺ εἶπε σὲ κάποιον φίλον του, εἶχε ὅλη τὴν πικρίαν αὐτῆς τῆς σκέψεως. "Αλήθεια, σὰν γενθῆ κανεὶς κάτι πειὸν ὑψηλό, σὰν ἐπιχειρήσῃ κάτι λιγάτερο ἀνθρώπινο, καὶ ξαναγυρίσῃ ὑστερα στὸν κοινὸν δρόμον, ίσος μὲ τὴν χαράν του θάναι κι' δύνοντος του.

"Ετοι, ἔγινε τὸ πρῶτο ἀέρινο ταξεῖδι, καὶ ἡ ὁραία Ἀττικὴ, δ. τι ἐστρώνετο μὲ τὴν χλόην της, ἀπεκαλύφθη στὰ μάτια δυὸς Ἑλλήνων.

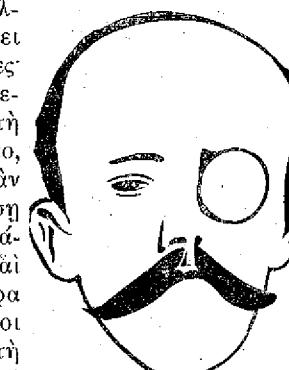
"Ο πρωθυπουργὸς ἔκαμε τὴν ἀρχήν. Τὰ παιδιά του οἱ Ἑλλήνες δὲ τὸν ἀκολουθήσουν, — δὲ μιμηθοῦν πειὸν πολὺ τὴν τάσιν του πρὸς τὰ τολμηρὰ δύνειρα. Τότε κι' αὐτοὶ θὰ φύσουν ψηλά, ἀκόμα ψηλότερα, δισὶ φαντασθοῦν, γιατὶ ή Τίδεια ἔχει ἀτελείωτον θόλον, καὶ εἶνε ἔνας δεύτερος οὐρανός.

ΕΙΡΗΝΗ ΠΟΛ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΑΝΡΥ ΝΤΕ ΡΕΝΙΕ

Ο ΝΕΩΣ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΣ

Σ' ἕνα παλαιὸ τῆς Ιταλίας παλάτι ζῇ, διποὺ μὲ οἰκόσημα. Συλλογισμένος διαβαίνει μέσα ἀπὸ τὶς αἰθουσες: πρὸς τὸ βράδυ κατεβαίνει ἀπὸ τὴ σκάλα τὴ μαρμαρένια στὸν κῆπο, τὸν πλακοστρωμένο σὰν αὐλή, νὰ διειρυπολήσῃ πάνω στὴ ζωὴ του ἀνάμεσα στὶς κρήνες καὶ τὶς στερένες τὴν ώρα ποὺ οἱ μαῦροι κύκνοι εἶναι ἀνήσυχοι γιὰ τὴ φωλιά τους, κι' ἔνα παγόνι, μοναχικὸ σὰν βασιλῆα, φοβίζει. Στὴν τελευταία του συλλογὴ θὰ υπάρχουν, χωρὶς ἀμριβολία, περισσότεροι ἀπὸ πενήντα ποὺ τελειώνουν ἔτοις: πουλιά χρυσά, κύκνοι χρυσοί, κορήνες χρυσές, λουλούδι χρυσό καὶ λίμνη πεδαμένη, ἡμέρα πεθαμένη, δινειρό πεθαμένο, φθινόπτωρο πεθαμένο. Πολὺ περίεργη ἐπιμονὴ καὶ ποὺ δείχνει δὴ φτωχὸ λεξιλόγιον — τὸ ἔναντιον μάλιστα — ἀλλὰ μιὰν ἔκδηλωμένην ὀγάπη πρὸς ἔνα χρῶμα ἔξαιρετικὰ πλούσιο καὶ ἔναν πλοῦτο πέντημο σὰν τῆς δύσεως, πλοῦτον ποὺ πάει νὰ σκοτεινάσῃ.

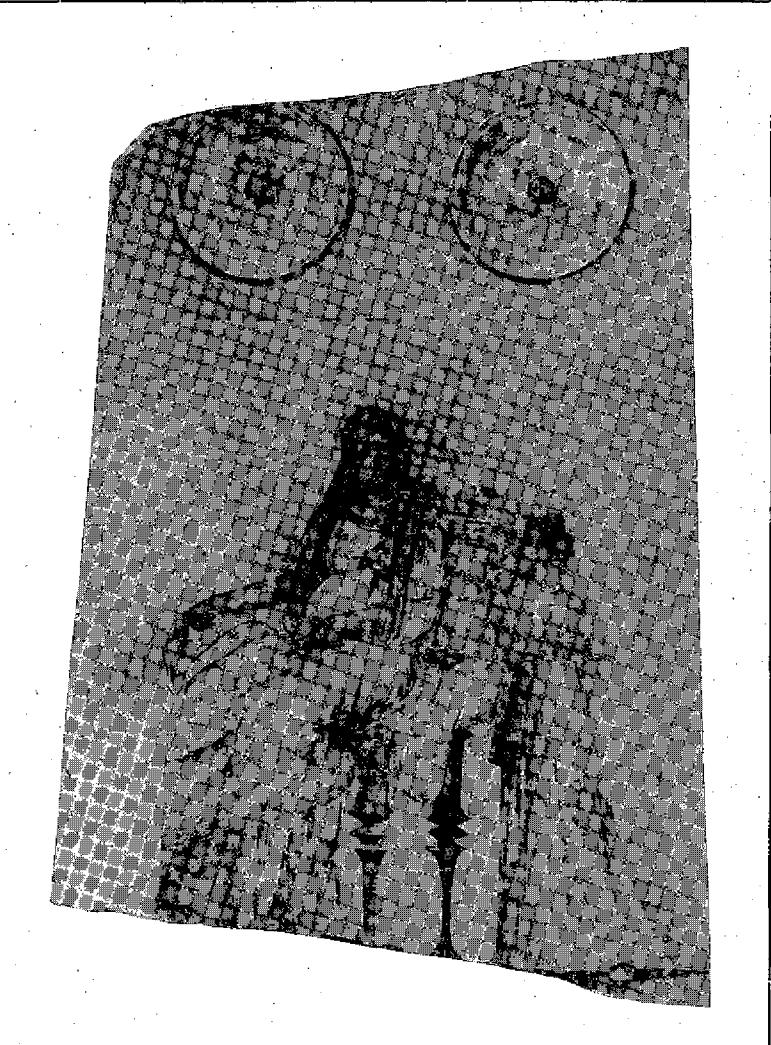
ΑΝΡΥ ΝΤΕ ΡΕΝΙΕ

χολικὸς ποιητής: δυὸς λέξεις ἔσπετοῦν πολὺ συχνὰ μέσα στοὺς στίχους του: χρυσάφι καὶ πεθαμένα. Καὶ εἶναι ποιήματά του ποὺ ἡ ἐπίμονη αὐτὴ διμοιουματαλῆξια — οτ, πιοτ — ἡ φωνωπορικὴ καὶ βασιλικὴ, φοβίζει. Στὴν τελευταία του συλλογὴ θὰ υπάρχουν, χωρὶς ἀμριβολία, περισσότεροι ἀπὸ πενήντα ποὺ τελειώνουν ἔτοις: πουλιά χρυσά, κύκνοι χρυσοί, κορήνες χρυσές, λουλούδι χρυσό καὶ λίμνη πεθαμένη, ἡμέρα πεθαμένη, δινειρό πεθαμένο, φθινόπτωρο πεθαμένο. Πολὺ περίεργη ἐπιμονὴ καὶ ποὺ δείχνει δὴ φτωχὸ λεξιλόγιον — τὸ ἔναντιον μάλιστα — ἀλλὰ μιὰν ἔκδηλωμένην ὀγάπη πρὸς ἔνα χρῶμα ἔξαιρετικὰ πλούσιο καὶ ἔναν πλοῦτο πέντημο σὰν τῆς δύσεως, πλοῦτον ποὺ πάει νὰ σκοτεινάσῃ.

Εἶναι λέξεις ποὺ τοῦ ἔπιβαλλονται ὅταν θέλει νὰ ζωγραφίσῃ τὰς ἐντυπώσεις του καὶ τὸ χρῶμα τῶν διείδων του. "Ετοι, καὶ σ' ἔκεινον ποὺ θέλει νὰ τὸν παρουσιάσῃ, ἔπιβαλλονται μερικαὶ λέξεις. Καὶ πρῶτα - πρῶτα, αὐτὴ ποὺ τὴν ἔχει εἰπεῖ καὶ ποὺ ξανάρχεται διοίνεα: πλοῦτος.

Ο ΓΑΜΩΣ ΜΕΤΑ 10-15 ΕΤΗ

ΓΡΑΠΤΗ ΣΤΗΝ ΤΩΝ ΠΑΓΑΣΩΝ

ορδες Δευτέρας, τὸ ἐπικρατοῦν καθ' ἄπαισαν τὴν Ἐλάδα, νὰ ἔξερχονται οἱ διασκεδασταὶ τῶν Ἀπόκρεω εἰς τὰς ἔξοχας μὲ τὰ σαρακοστιανὰ ἔδωδιμα, νὰ γευματίζουν, νὰ πίνουν καὶ νὰ χορεύουν εἰς τὸ ὑπαίθρον. Εἰς τὰς παλαιὰς Ἀθήνας, μετά τὴν ἀποκατάστασιν αὐτῶν ὡς πρωτευούσις, ἥ εόρτη τῆς Καναρᾶς Λευτέρας είχεν ἐπιτημότερον χαρακτῆρα καὶ ἀπ' αὐτὰς τὰς Ἀπόκρεω. Τὸ περιστώμενόν δίστιχον

Μασκαράδες καὶ πολίται
στὶς κολανές νὰ βρεθῆτε,
διαπιστώνει τὴν παράδοσιν, ὅτι ὅλοι οἱ Ἀθηναῖοι,
ἔχοντο εἰς τὸ Θησεῖον, μὲ τὰς προσωπίδας δεμένας

δημιούργουν τῆς κεφαλῆς, καὶ ὑπεδέχοντο τὴν σαρακοστὴν χορεύοντες καὶ τραγουδοῦντες

Καλῶς την τὴν σαρακοστὴ
μὲ σκόρδα καὶ κρεμμύδια!

Οἱ ἀσίμηντοι πρόδιτοι Βασιλεῖς "Οθων καὶ Ἀμαλία ἔξηρχοντο τακτικά καὶ συνεμερίζοντο τὴν λαϊκὴν πονήγυρον. Οἱ διασκεδασταὶ ἐπιστρυμοποιοῦντο ποῖος πρῶτος νὰ προσφέρῃ τὴν «πλόσιαν» ἥ «τούτρων» (ξύλινον δοχεῖον οὗντος φερόμενον δι' ἴματων), οἱ δὲ Βασιλεῖς ἐπινοοῦν μὲ τὴν κατάλληλον πρόποσιν:

— Καλὴ σαρακοστὴ, καυδιά!

ΠΟΔ. Τ. ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Σ' αὐτὸν τὸν κόσμον ὅλα τελειοποιοῦνται· τὰ συνηδικά σπίρτα, οἱ διπερέτες, οἱ ἀτμομηχανές, τὰ κρασιά Δεπρέ, καὶ οἱ σχέσεις τῶν ἀνθρώπων. Τελειοποιεῖται καὶ ὁ γάμος. Πῶς ἡτο καὶ πῶς κατήντησε στὶς ἡμέρες μαζί, τὸ ξέρετε. Πῶς θὰ κατανήσῃ ὑστερὸν 10-15 χρόνια, ὅταν μεγαλώσουν τὰ παιδιά μας, δὲν είναι δύσκολο νὰ τὸ μαντεύσῃ κανεὶς. Νά, μιὰ σπουδαγραφία τῶν μυθιστορημάτων τοῦ μέλλοντος.

Σερδαλόγι κάθεται μιὰ νέα 20-25 χρόνων. Είναι γνωμένη κατὰ τὸ τελευταῖο συμφόρη. Κάθεται μονομάχος σὲ τρεῖς καρέκλες στὴ μεσιτή κάθεται ἡ ίδια, στὶς ἄλλες δύο τὸ τουργοῦντι της. Σερδαλός φορεῖ καρφίτσα, μεγάλη σὰν ἔνα τηγάνι. Τὸ χτενισμά της είναι σεμνό, δύος ἀρμόδες σὲ μιὰ ἀνεντυγμένη κόρη· δύο τοινία πούτια ἔνα μαλλιά γυρισμένα πρὸς τὰ ἐπάνω, καὶ ἐπάνω στὰ μαλλιά μιὰ μικρὴ σπάλα γιὰ τὴν ἑτηρέτῳ ποὺ τὴν χτενίζει. Ἐπάνω στὸ πάνιο είναι τὸ καπέλλο της ἔνα μεγάλο καπέλλο σχήματος ἀποφρούριστου, στολισμένο μὲ μιὰ διάνα σὲ φυσικό μέγεθος.

Κτυπᾷ τὸ κουδούνι. Μπαίνει ἔνας νέος μὲ κόκκινο φράκο, στένο παντάνι καὶ μεγάλη παπούτσια.

— "Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ πάρουσιασθῶ; λέγει ὑποκλινόμενος: Μπαλαλάκινη βοηθός τοῦ δικαιοστοῦ...

— Χαίρω πολὺ... Σὲ τί εἰμι πορφρὸν νὰ σᾶς φαίνω χρήσιμη;

— Μὲ στέλλει «τὸ γραφεῖον τῆς συνάρτεως εὐτυχῶν συνοικεσίων».

— Χαίρω πολὺ... Καθῆστε!

— Τὸ γραφεῖον μοῦ ὑπέδειξε μερικές νύφρες, ἀλλὰ νομίζω διτὶ οἱ δικοὶ οὓς είναι οἱ καταλλήλοτεροι. Ἀπὸ τὴν σημειώσιν ποὺ μοῦ ἔδωκαν στὸ γραφεῖο, βλέπω πώς δίνετε στὸν ἄνδρα οὓς ἔνα σπίτι στὴν Πλιουστούχη, 40 χιλιάδες δούσιβλα μετροτά καὶ κυνηγητούσια ἀξίας ἔως πέντε χιλιάδες. Ἔτοι;

— "Οχι. Μόνον 20 χιλιάδες ἔχω, χαριεντίζεται ἡ νέα.

— Τότε λοιπόν, κυρία μου, συγγνώμην... μὲ συγχωρεῖτε διὰ τὴν ἐνόχλησιν... "Ἔχω τὴν τιμὴ νὰ σᾶς ἀποχαιρετήσω...

— "Οχι, δχλ... ἀστειεύθηκα! "Ο, τι λέει ἡ σημείωσις είναι οωστά. Χρήματα, σπίτι καὶ κυνηγητούσια.

— Στὸ γραφεῖο θά σᾶς εἴπων βέβαια, πὼς τὸ σπίτι θὰ τὸ ἐπιδιογόνηρ ὃ ἀνδρας ποὺ γιὰ λογαριασμό του καὶ... καὶ... (είμαι, ξέρετε, πολὺ τροκοπαλή) καὶ πὼς τὰ χρήματα δὲν θὰ τὰ δώσω μαζωμένα ἀλλὰ κατὰ δόσεις, εἰς διάστημα τριῶν χρόνων.

— "Οχι, κυρία, ἀναστενάζεις! Μπαλαλάκινη, σήμερα πανεῖς δὲν παραδέχεται τέτοιο πρόγιμα. 'Αλλ' ἀντιμέντετε, μόνον ἔνα χρόνο σᾶς δίνω προθεσμία...

— Η κόρη καὶ ὁ Μπαλαλάκινη δοχεῖον τὰ παζάρια καὶ στὸ τέλος ὑποχωρεῖ ἐκείνη καὶ δέχεται σ' ἔνα χρόνο νὰ πληρωθῇ ὅλα τὰ χρήματα.

— Τώρα νὰ μάθω καὶ τὸν τούς δικούς σας ὄφους, τοῦ λέγει. Πόσων χρόνων είσθε; Ποῦ ὑπηρετεῖτε;

— "Εγώ... ἀλλὰ δὲν θὰ παντερεύω ἔνα. Ἐνεργῶ γιὰ τὸν πελάτη μου... Είμαι ἀντιτρόσωπος...

— Μά, ἔγω παρακαλεσα στὸ γραφεῖο νὰ μὴ μοῦ στέλλουν ἀνιτροσώπους! προσεβλήθηκε ἡ νέα.

— Μή θυμόνετε, κυρία μου... "Ο πελάτης μου είναι ἡλικιωμένος, ὑποφέρει ἀπὸ συνειδητούσιον κρινολίνα οἱ δὲ γιαμπτοὶ ἐκαράρωνται μὲ παντελόνια, φιγωτά καὶ χωματιστά φράκα; Πολὺς καιρὸς πέρασε ἀφότου ὁ γιαμπτοὶ πρὶν ὀγκήσῃ τὴν νόφη, ἐπερίμενε νὰ συμφρονήσῃ μὲ τὰ πεντερικά;

— Τὰ ἀηδόνια, τὰ φόδα, οἱ σεληνοφάτιστες βραδείες, τὰ μυρωδάτα γραμματάκια, τὰ ἐρωτικὰ τραγούδια...

— οἱ αὐτὰ ἐφυγαν μαρουνά, μαρουνά. Τὰ κονφούλημάτα στὶς σκοτεινές σκιάδες, οἱ ἀναστεναγμοί, οἱ δίψα τοῦ πρωτούσιου φιλήματος κτλ. δὲν είναι πειά τῆς ἐποχῆς. "Όλα τελειοποιοῦνται!

— Οι δροὶ τοῦ πελάτου σας;

— "Ο πελάτης μου είναι 52 χρόνων... μὲ ὅλα ταῦτα ἔχει ἀπόμη ἀνθρώπους ποὺ τοῦ δίνουν δανεικά. Δύο ωράται τοῦ ράπτοντον ἐπὶ πιστώσει, στὰ μπακάλια τοῦ δίνουν δὲ, τι κ' ἀν τελήσῃ χωρὶς παρά. Κανεὶς καλύτερος ἀπ' αὐτὸν δὲν έχει νὰ ξεφεύγῃ ἀπ' τὸν ἀμάξε δίχως πληρωμὴ κ.τ.λ. Δὲν θὰ σᾶς ἐπινέσω τὴ δραστηριότητα του, θὰ είστω μόνον γιὰ νὰ συμπληρωθῶ τὸν χαρακτηρισμόν, ὅτι παρούσην καὶ ἀπὸ τὰ φαρμακεία ἀκόμη νὰ φωνήσῃ ἐπὶ πιστώσει.

— Ζῆ λοιπό πάπολειστικῶς μὲ δανεικά;

— Τὰ δάνεια είναι ἡ κυριωτέρα τῶν ἐνασχόλησις. "Άλλ' ὡς φύσις εὑντατή, ὅχι στενή καὶ περιωρισμένη, δὲν ὀφειλεται μόνον εἰς αὐτὸν τὸ ἔργον. Σᾶς λέγω χωρὶς ὑπερβολὴν διτὶ καλύτερα ἀπ' αὐτὸν κανεὶς δὲν κατορθώνει νὰ ἔξαργωθῇ τὰ φεύκια συναλλάγματα. Ἐκτὸς τούτου είναι κηδεμῶν τοῦ ἀνεψιοῦ του καὶ αὐτὸν τὸν φέρει ἐσόδημα ἔως τρεις χιλιάδες ρούμια τὸν χρόνον. Σᾶς θέτεται παρουσιάζεται ὡς κριτικός, καὶ ἔτσι εισερδεῖ ἀπὸ τὸν ηθοποιούντος εἰσιτήρια δωρεάν καὶ δείπνα... Διὸ φορές δικαίωμης γιὰ κλοπὴ καὶ τώρα ἀκόμη είναι θέτο δίκην γιὰ πλαστογραφία...

— Καὶ ὑπάρχουν ἀκόμη δικαστήρια:

— Ναι, σὰν λείψαντα τῆς περιουσίας μεσαιωνικῆς ἐποχῆς, ποὺ δὲν ἔχαθηκε ἀκόμη... "Άλλ' ἀς ἐλπίσωμε, κυρία, διτὶ δίνεις ἀπὸ δένα ἡ δύο χρόνια ὁ πολιτισμός ἀνθρωπος ψήστοχωρισθῇ ἀπ' αὐτὸν τὸ παλαιό ἔθιμον... Δοιπόν, τί ἀπάντηση μὲ διατάσσετε νὰ δῶσω στὸν πελάτη μου;

— Εἰπήτε, διτὶ θὰ σκεφθῶ...

— "Άλλα γιατί νὰ σκεφθῆτε, κυρία; Δὲν τολμᾶ νὰ σᾶς συμβούλευσο, μὰ ἐπειδὴ ἐπισυμῶ τὸ καλό σας, δὲν μπορῶ νὰ μὴν ἐκφράσω τὴν ἀποφίλα μου... "Άνθρωπος διποὺς πρέπει, λαμπτὸς σὲ καθετὶ καὶ... καὶ δὲν συγκαταίθεντες εὐθύνες, μολονότι γνωρίζεται πόσον τοῦτο εἰποτερεῖ νὰ σᾶς βλάψῃ. "Ἐνόσω σεῖς θὰ σκεπτεῖσθε, ἐκεῖνος πιθανόν νὰ συμφωνήσῃ μὲ ἄλλη νόφη!"

— "Άληθεια... Τότε καλά, είμαι πολὺ σύμφωνη...

— Πολλὰ καλά! Εδαφεστεῖσθε νὰ μού δώσετε μιὰ μικρή προσκατούλη;

— Ή νέα δίνει στὸν ἀνταποκριτὴ 10-20 ρούμια. Ἐκεῖνος τὰ παίρνει, ὑποκλίνεται καὶ ἐτομάζεται νὰ φύγῃ.

— Καὶ τὴν ἀπόδειξη; τὸν σταματῆ ἐκείνη.

— Mille pardon, κυρία! Τὴν ἔξεργασα ἐντελῶς!

— Ο Μπαλαλάκινος γράφει τὴν ἀπόδειξιν, ὑποκλίνεται αὐτῷ μὲ φράκα καὶ φρεγγεῖ, ἡ δὲ νέα σκεπάζει τὸ πρόσωπο μὲ τὰ χειρά της καὶ πέφτει στὸν καναπέ.

— Τὶ εὐτυχής ποὺ είμαι! ἀναφρονεῖ, ἐνῶ ἔνα ἄγνωστο αἰσθήμα τὴν ἔχει κυριεύμενη. Τὶ εὐτυχής ποὺ είμαι! Ἄγατω καὶ... ἀγαπῶμει!

— Τέλοιοι θὰ είνει οἱ γάμοι τοῦ προσεχοῦς μέλλοντος. Καὶ μήτως, ἀναγνῶντα μου, πολὺς καιρὸς ἐπέρασε ἀπότον οἱ νόφες ἐφορούσαν κρινολίνα οἱ δὲ γιαμπτοὶ ἐκαράρωνται μὲ παντελόνια, φιγωτά καὶ χωματιστά φράκα; Πολὺς καιρὸς πέρασε ἀφότου ὁ γιαμπτοὶ πρὶν ὀγκήσῃ τὴν νόφη, ἐπερίμενε νὰ συμφρονήσῃ μὲ τὰ πεντερικά;

— Τὰ ἀηδόνια, τὰ φόδα, οἱ σεληνοφάτιστες βραδείες, τὰ μυρωδάτα γραμματάκια, τὰ ἐρωτικὰ τραγούδια... οἱ αὐτὰ ἐφυγαν μαρουνά, μαρουνά. Τὰ κονφούλημάτα στὶς σκοτεινές σκιάδες, οἱ ἀναστεναγμοί, οἱ δίψα τοῦ πρωτούσιου φιλήματος κτλ. δὲν είναι πειά τῆς ἐποχῆς. "Όλα τελειοποιοῦνται!"

[Ἐκ τοῦ φωσικοῦ υπὸ ΦΥΛΛΙΔΟΣ]

A. ΤΣΕΧΟΦ

στὸ περιγραφικὸ μέρος, ἐπειδὴ τὸ ὅρισμένον νὰ μᾶς δεῖξῃ τῇ σημερινῇ Ἀθηναϊκῇ κοινωνίᾳ — ἀφοῦ ή «Κερένια Κούκλα» δοίζεται Ἀθηναϊκῷ μυθιστόρημα — εἶναι ἀρκετά περιωρισμένο. «Η «Κερένια Κούκλα» φαίνεται νὰ είναι μυθιστόρημα ἡ θήραγραφικό. Αἶτι μποροῦμε δῆμος νὰ παραδεχθοῦμε γιὰ πραγματική ἡθογραφία ἓνα μυθιστόρημα, ποὺ μᾶς μιλάει γιὰ τὴν Ἀθηναϊκὴ ζωὴ χωρὶς νὰ ἔξεταξεται ή σύνθετη ψυχὴ τῆς σημερινῆς μας κοινωνίας σὲ τύπους καὶ χαρακτήρες, ποὺ θὰ συμχένουμενα ἐπάλλια τους ἔκεισδόμα πιὸ ἐνδιαφέροντα κοινωνικῶς κι' ὅχι μόνον ἐρωτικά καὶ ποροσούσημα. «Η «Κερένια Κούκλα» είναι περισσότερο ἔνα ἐρωτικὸ φορμάτζο, καλογραφιμένο βέβαια, καὶ μὲ πολὺ λυρισμό. Μᾶς δίνεται μι ἀντὸ τεχνικὴν ἡ εἰλικρίνα μαῖς Ἀθηναϊκῆς ζωῆς, που ἀντιρρέχει βέβαια, μᾶς ποὺ δὲν κλεῖ καμιαὶ οὐσιαστικώτερον οημασία. Στὸ φορμάτζο ἀντὸ δὲν βλέπουμε τίποτε διὸ τὸ πολυσύνθετο τῆς συγκαιρονῆς κοινωνίας, ἔνα βαθύτερο ἔξετασμα κάποιου κοινωνικοῦ μας προβλήματος, μᾶς ἀναπαράστασι τέλος κάποιας δυνατῆς πάλης σὲ ίδεες εἰς αἰσθήματα, ποὺ τόσο ἀδιάκοπα φανερώνεται σήμερα σ' ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις τῆς ζωῆς μας. Είναι μᾶς κοινότατη ἐφωτικὴ ίστορία, διόπου τὰ γενναῖότερα φανερώματα τῆς ζωῆς δὲν παίζουν κανένα ρόλο καὶ ὅπου ὁ Χρηστομάνος ξόδεψεν ὅλη τὴ δύναμι τῆς τεχνής του γιὰ νὰ δοξολογήσῃ τὴ γειτόνη, ποὺ ἐρωτεύεται, γιὰ νὰ ὑμήση τὴ νεότη ποὺ σκλαβώνεται στὸν ἔσθοτο, οἱ ποὺ τοῦτο νὰ ὀφειλεῖται καὶ ὁ πολὺς λυρισμός, ὁ τόσο πολύς, ποὺ ὀρκετές φροές ἐκδηλώνεται μὲν ἀποστροφές ποὺ θὰ είχαν τὴ θέση τους μόνο σ' ἓνα ποίημα. «Ο λυρισμός αὐτὸς βασιλεύει σ' ὅλο τὸ μυθιστόρημα καὶ τριβάει τόσο τὸν συγγραφέα, ὅπτε σὲ μερικά μέρη τὰ λόγια, κι' οἱ ίδεες του, καθὼς καὶ κάποια ἐπεισόδια, φαίνονται σὰν νῦ γράφηκαν μόνο γιὰ νὰ συγκινήσουν τίποτε αἰσθητικό.

Στὴν περιφρύγη εἶναι βέβαια ἀσύγκριτος ὁ Χρηστομάνος. Δινεὶ τέλεια τὴν ζωγραφιὰν τοῦ καθετῆ, ποὺ θὰ ἐπικειμήσῃ νὰ τὸ περιγράψῃ. Ἡ ἑπίμονη δύναμις αὐτῆς τάσις του νὰ ψιλολογάγῃ τὸ καθετῆ, τὸν σέρνει πολλὲς φροὲς σε μικρολογίες, δχι καὶ τόσο ἀντάξιες τῆς περιγραφῆς του τέχνης. Τέτοιες μικρολογίες ἐπάρχουν ἀπειδεῖς στὴν «Κερενία Κούκλα» καὶ γίνονται ἀφορμὴν ἡ ἀδυνατίζουνται πολλὰ ὅρατα μέσῳ. Υπόρχουν ἀκόμη καὶ παρανοήσεις στὴ οπισσίν τῶν λέξεων, πρᾶγμα που ἀναγκάζει κανένα νὰ ὑποθέσῃ, δτὶ ὁ Χρηστομάνος, γυρίζοντας ἔδω κ' ἔκει γιὰ νὰ γνωρίσῃ τὴν Ἀθηναϊκὴν ζωήν, κρατοῦσε σπουδειατάριον στὰ χέρια του καὶ ομήλωνεν δτὶ τις άκουες κ' ἔβλεπε, καὶ δτὶ πολλὲς φροὲς τὸ σπουδειατάριον καὶ ἡ δυνατήν του ἀγάπην προσδοτῶν.

Είναι χαριτωμένος δόμας σταν περιγράφη ντυσιμο γυναικείο, σκηνής κατοικηπολιτικής, σταν άναληγ γυναικεία συναυτοθήματα. Χαριτωμένος κι' άλληθινός. Και γενικώς βλέπει και νοιώθει ότι θάβλεπε παιδί θάνοισαθε τέλειος μόνον μια γυναίκα.

Αλλ' αντὸ εἶναι λεπτομέρειες, ποὺ μποροῦν βέβαια νὰ ἔχουν τὴν ἀξία τους, μὰ δὲν προσθέτουν τίποτε τὸ σημαντικό στὴν ὅλη τοῦ βιβλίου οὐσία. Είναι ἡ «Κεράνεια Κούκλα» ἔργο μὲ πολλὰ προτερήματα, ἀλλὰ και μὲ πειστόθερα ἐλαττώματα. Ή ωυδηπή φράσις, ὁ λυρισμός του, ὁ περιγραφικός πλούτος δὲ φτάνουν νὰ γεμίσουν τὸ ἄδειο, ποὺ ἀφίνει ἡ ἔλλειψις μᾶς βαθι-τερούς μελετῆς τῆς κοινωνικῆς μας ζωῆς, τῆς πλατειᾶς κι' ὅμις περιοδισμένης ὡς ἐρωτικά μόνον ἀλθήματα κι' ὅτι ἐνα δοξολόγημα τῆς καρδιᾶς ποὺ ξεγελέται. Τὸ ἄδειο αντὸ τὸ βλέπουμε καὶ στὸ βιαστικὸ τῆς ίστορίας τέλος, ποὺ ὅσο κι' ἀν εἶναι τραγικό, δὲ μᾶς συγκινεῖ,

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

Ἄργηναι

KΑΤΑ τὴν ἔξακολούθησιν τῶν ἐργασιῶν πρὸς ἔκσταφήν τῶν θεμελίων τῶν δημοτικῶν Ψυγγέων πρὸ τοῦ Βαρβασείου ἀνευρέθησαν ἔσχάτως¹ ἐν ἀκέφαλον ἀγαλμάτιον Κυρέλης καθημένης ἐπὶ θρόνῳ νῦν. ο. 50

περότευον, ἐκτισμένου ἐντὸς τοίχου, καὶ τινα μικρὰ ἀρχιτεκτονικὰ μέλη ἔξι ὁργαῖσιν κτιρίον. Ἀνευρέθησαν ποδὲς τούτοις κατὰ τὸ ΒΑ μέσον τῆς ποδὸς τοῦ Βαρβαρείου πλατείας παρὰ τὴν ὁδὸν Ἀθηναῖς μελανόμορφά τινα λακούδα καὶ δόλγα γεωμετρικὰ ἄγγεια. Τάφοι δὲν παρεποιήθησαν.

Ἐξηκοιλούνθσαν αἱ ἀνασπαφαι τάφων δτισθεν τοῦ μυημείου τῆς Παμφίλης ἐν τῷ Κεραμεικῷ, ἀνεργέθησαν δὲ τελευταίως ἐν τῷ βάθει τρεῖς πώλιναι σαρκοφάγοι καὶ μία πυρὴ νεκροῦ· τῶν σαρκοφάγων ἡ γονική θήσαν μέχρι τούδε οἱ δύο, περιείχον δὲ ή μὲν σκελετὸν νεαρᾶς κόρης πιθανώτατα, δύο μαρμάρινα ὅλαβιστρα καὶ ἐν ληκυθίον μὲ μέλαν γάνωμα, ἡ δὲ ἔπειρα σκελετὸν ἀνδρὸς ἵσως ἐν προκεχωρημένῃ ληκικῇ καὶ δομοίως δύο μαρμάρινα ἀλάβιστρα καὶ δύο ληκυθία· ἐν τῇ πυρῇ παρετηρήθησαν δομοίων λειψανα σκελετὸν νεκροῦ καὶ μικρὰ ἄγγεια μὲ μέλιν γάνωμα. Οἱ τάφοι οὗτοι προφανῶς ἀνηκουσοι εἰς τὸν 4ου^ο αἰώνα καὶ δὴ εἰς πρόσωπα, ἀτινα εἰκονίζονται ἐπὶ τοῦ ἀναγλύφου τῆς Παμφίλης ἡ μυηματεύονται δὲ ἐπιγραφαί, δηλαδὴ εἰς αὐτὸν την Παμφίλην εἰς τὴν Ἀμυτολαρήν καὶ εἰς τὸν συγγενῆ ὁιτῶν Διοκλέαν· Ἀδράστους, οὐτινος τὸ δόνομα ὑπάρχει ἐπὶ μιᾶς σωζομένης ἐκεῖ κορυφῆς ἀναγλύφου.

Ἐν τῷ Ἐθνικῷ ἀρχαιολογικῷ μουσείῳ διευθυντής κ. Β. Στάτης ἀνεκάλυψε σπουδαιότατον νόμισμα ἐν τινι θήκῃ κεκλεισμένη ἀπὸ ἑτῶν ὑπὸ τῆς πρότινος Γενικῆς Ἐφορείας. Τὸ νόμισμα τούτῳ προερχόμενον ἐξ τῶν ἐν Λυκοσούρᾳ ἀνασκαφῶν τοῦ κ. Λεονάρδου εἰλογνῖζε ἐπὶ τῆς διπισθίας ὄψεως αὐτοῦ τὰ τέσσαρα ὄγαλματα τοῦ Δαμοφῶντος, μεγάλου γλύπτου ὀλιγάσπαντος τὰς ἀρχὰς τοῦ β' π. Χ. αἰώνος, ἀτίνα λειταντὸν ἐν τῷ ἐν Λυκοσούρᾳ ναῷ τῆς Δεοποίητος, καὶ παριστῶν τὴν Δῆμητρα καὶ τὴν Δέσποιναν καθημένας ἐπὶ θόρου κοινοῦ, καὶ ἐκπατέρων αὐτῶν τὴν Ἀρτεμίν καὶ τὸν Ἀντυτον λειταντὸν. Τὰ τεμάχια τῶν ὄγαλμάτων τούτων ἀνευρέθησαν ὡς γνωστὸν κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τῆς Λυκοσούρᾳς καὶ τῇ βοηθείᾳ τῆς περιγραφῆς τοῦ Παυσανίου καὶ τοῦ σφιζομένου βάθρου αὐτῶν κατωρθόθη νά γίνῃ ἡ ἀναπαράστασίς του, ἡτις συμφωνεῖ πληρέστατα πρὸς τὴν εἰκόνα τοῦ νομίσματος.

'Ανασκαφαὶ πολυανδρίου ἐν Θεσπιαῖς

ΗΔΗ κατά τὸ 1882 ὁ μακαρίτης ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων Π. Σταματάκης, ἀνασκάπτων ἐν Θεσπιαῖς εὗρεν ὅπτῳ ἐπιτυμβίοις στήλαις ὡμοίοις ἀλλήλαις, περιεχούσας δὲ ὀνόματα νεκρῶν. Ἐπιγραφαὶ ἀπεδείχθη ἔπειτα, ὅτι οἱ στήλαι αὗται ἀνάγονται εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου καὶ ἐγένετο φανερόν, ὅτι οἱ καταλεγόμενοι νεκροὶ ἔπεισον εἰς τὴν μάχην τοῦ Δημίου τὸν 424 π. Χ. Κατὰ τούτον δόθηκεν ἔπος ὁ ἔφορος τῶν ἀρχαιοτήτων κ. Κεραμόπουλος, πραγματεύμενος εἰς δύο διαλέξεις ἐν τῇ Ἀρχαιολογικῇ Ἐταιρείᾳ περὶ τινῶν στηλῶν τοῦ μουσείου Θηβῶν φερουσῶν χαρακτὰς παραστάσεις, καὶ ἐλέγειν ἐξ ἀφορμῆς δύο τῶν στηλῶν τούτων, αἵτινες προέρχονται ἐκ Τανάγρας, ὅτι καὶ ἐν Τανάγρᾳ ἐπῆρχε πολυανδριον τῶν ἐν τῇ ἀνωτέρῳ μάχῃ πεσόντων Ταναγραίων. Διεπίστωσε δέ καὶ τὸν ἐπιτυμβιον λίθον τοῦ πολυανδριον τούτου σωζόμενον εἰς τὸ μουσείον τὸν Σχηματαρίον. Δύο ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν τούτων, τὸν Σανγένην (περὶ οὐδὲν γραφαν ἀλλοιος τὰ «Παναθήναια» καὶ τὸν Κοίρανον εἰκόνιζουσιν αἱ Ταναγραῖαι χαρακταὶ στήλαι.

Τοιουτορόπως ἔχομεν δύο ἔργα παλλίτεχνικώτατα καὶ ίδιορρυθμιώτατα ἀσφαλῶς χρονολογικά, χρησι-

μεύοντα δὲ προσέτι διὰ τὴν χρονολόγησιν καὶ τῶν ἄλλων ὁμοίων στηλῶν τοῦ μουσείου τῶν Θηβῶν.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ μόνος οὐλάδος τῆς ἀρχαιολογίας, εἰς δν ἐλάχιστα ἀσφαλῆ χρονολικά σημεῖα γνωσθέουμεν, εἶναι δὲ τῆς ἀγγειογραφίας, δ. κ. Κεραμικόπολις ἐσκέψημα νὰ ὑπηρετήσῃ ἐν τούτῳ τῇ ἀνάγκῃ, ἀναζητῶν αὐτά ταῦτα τὰ πολυάνδρια, ἄτινα ὁσπαλῶς θὰ περιεχον πήλινα απερίσματα, ὡς ἔχομεν ἀνάγκην. Διυτυχῶς δὲ τόπος τῆς εὑρέσεως τῶν ταναγραϊκῶν λιθών δὲν είναι γνωστός. Γνωστὸς δῆμος ἥτοι δὲ τόπος τοῦ θεοτυποῦ πολυανδρίου, τὸ δοποῖν μάλιστα εἰχει τοιούτοις Στατάκης. Έπειτα λοιπὸν ἐνηργήθησαν αἱ περὶ δὲν δέργος ἀναπομπαῖς.

Τὸ πολυάρδιον εἶνε μέγας τάφος ὁρίζομενος ὑπὸ ταπεινοῦ τοίχου εἰς τὰς τρεῖς πλευράς καὶ ἔχων πρόσωπον μὲν ἡ μῆρα 32 μ., πλάτος δὲ 23 μ. τοῦλάχιστον. Εἰς τὸ μέσον τοῦ προσώπου ὀδύλγον ἔνδον τοῦ τοίχου ἐκάθητο ἐπὶ βάθυσσον λέων μέγας, κατὰ ἐν τοιότην μέτρον μικρότερος τοῦ τῆς Χαιρωνείας.¹ Οἱ κοριδός τοῦ λέοντος σφέζεται ἐπὶ τόπου πεπτωκάς, ἀλλ᾽ ἀνεύ τῆς προσθήτου ποτὲ κεφαλής καὶ τῶν ποδῶν. Ἐκ τοῦ πολυάρδιον τοντού μικρὸν μέρον μόνον ἀνεσκάφη ἐπειδὴ ἀμέσως ἀπειδίχηται, ὅτι τὰ κτερίσματα ἦσαν πολυτάχθεστατα, ἢ δὲ συλλογὴ ἀντῶν ἦτο ἐργασία λεπτή καὶ πολλή. Οἱ νεκροὶ ἐν αὐτῷ ἦσαν οἱ πλεῖστοι κεκαυμένοι, ὀδύλγοι δὲ ἀκαυτοί. Κυριώς ἄκαυτοι ήσαν μόνον ἐν μιᾷ σειρᾷ παρὰ τὸν ἀνατολικὸν τοίχον. Παρὰ τοὺς πόδας αὐτῶν ἦσαν πλεῖστα τεκτίνατα καὶ τινὰ σιδηρᾶ ἢ χαλκᾶ μάλιστα δὲ στιλεγγίδες, ἥσοι κ. ἄ. Ἀμέσως μετὰ τὰ κτερίσματα τοῦτα, ὀδύλγον ὑψηλότερον, ἐκτείνεται τὸ στρῶμα τὸ περιήχον τοὺς κεκαυμένους νεκρούς. Μεταξὺ τῶν ἀνθράκων εἶνε ἀπειρία ὅστιν καὶ ἀγγείον ἢ πηλίνων εἰδῶλων, τεθραυσμένον ὃς ἐπὶ τὸ πλείστον. Τὰ ἄγγεια εἶνε δμοια πρὸς τὰ τῶν ἀκανθῶν νεκρῶν, ὃνιμαζω δὲ ἐνταῦθα τοὺς κανθάρους, ὃν μέγας δὲ ἀριθμός, τοὺς κρατήρας, τὰς κύλικας, τὰς ληκύθους, τὰς πυξίδας κ. ά. Ἐνδέσθησαν ἐπίσης κόραι ἢ πλευρόνες πηλίναι, καθώντες χάλκοι καὶ πολύτιμοι, πολλοὶ ἀστράγαλοι καὶ καρποὶ κεκαυμένοι (σύκα, ἀμύγδαλα κ. ἄ.), φροιοὶ ὁδῶν κ. ἄ. Καὶ ὑπεράνω δὲ τοῦ κεκαυμένου στρῶματος εὑρέθησαν φωτιές πλούσιαι κτερίσματων ἀποτιθεμένων ἀντόθι ὁσάκις προσεφέροντο ἐπειτα καὶ ἔτος τιμαὶ τοῖς νεκροῖς ὑπὸ τῶν οἰκισμῶν.

Είναι άποφορ διάτι μέρος τῶν νεκρῶν είνε ἀκαντοῖ. Εἰμάζεται ότι οἱ ἀκαντοῖ ίσως ἦσαν στρατηγοὶ ἢ ἀξιωματικοὶ τυχόντες διακριτῶν τιμῶν, ἀλλ᾽ είνε πιθανότερον, ότι οὐδοῦ θά ἤσαν οἱ πρώτοι κομιστοί ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ὅπερ τότε μακράν, καὶ ἀντεῖχον εἰσέπι πρὸς ἀνετονθεῖαν καὶ εἴνσεβῃ τέλεσιν τῶν εἰνιομένων τιμῶν, ἐν ᾧ οἱ λοιποὶ, μακρότερον χρόνον παραμελεῖντες ἔκθετοι καὶ παθόντες τὴν φυσικὴν ἀλλοίωσιν τῆς σορούς, ἔδει ἐπειγόντως νόταφωσι σωρῷδῶν καὶ διὰ τοῦτο ὑπέστησαν τὴν κατά πλήθος γενούν.

Τὰ ενρήματα τῆς ἀνασκαφῆς ταύτης ἔκοιμισθησαν εἰς τὸ μωσεῖον Θηβῶν, ἐνθα δὲ καθαρισθῶσι καὶ θύσιαι προσέλθουσαι.

ΜΟΥΣΙΚΗ

Τελευταῖς αιώναις Ἐλπίδος Καλογεροπούλου

ΣΤΟΝ «*Υμνον του Ἀπόλλωνος*» και στὴν *«Νέμειον*»
 ή *Καλογεροπούλων* ὑπῆρξε καταπληκτικά λιτόδοτον.
 «*Ἐνας κλασικομίδης ξέψιθη στὸ σύνολον τῆς, καὶ οχεδὸν
 ἀκίνητη, ἔξειθαρε τὰ μεγάλα ἔσγα από τὰ βάσθι τῶν
 μακρών ἐλληνικῶν αἰώνων.*» *Ἡ ἄρπα τῆς κ. Βασεν-*

ἀλλ᾽ εἶνε σύστημα τοῦ δυούς προπτόθεσις εἶνε ἡ
πταιρεῖς κομμάτων ἀφῶν καὶ εἰς τόπουν στερούμενον
τοιούτων κομμάτων ἡ ἐφαρμογὴ του θάτο πρόσωρος.

Τάς δυσχερείας ὅμως αυτάς θὰ παρουσιάζῃ πάντοτε
ἡ ἐπίλυσις τοῦ ζητήματος καὶ αἱ ἀπορίαι αὐτά θὰ
γεννηθῶσι καὶ εἰς τὸ μέλλον διαν ἐγερθῆ ἡ συζήτησις
ἡ ἀποφασισθῆ ἡ μεταρρύθμισις. Διὰ τὴν Ἑλλάδα
ὅμως ἡ ταχυτέρα μεταβολὴ τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος
δεν θὰ είχε ἀπλῶς τὸν λόγον τῆς παραδοχῆς συστή-
ματος τελευτέρου ἀλλὰ θὰ είχε σπουδαιότερον σκο-
πὸν τὴν ἀποτέλεσμαν ἐκδηλώσιν τῆς μεταβολῆς. τὴν
ἀπομάκρυνσιν ἀπὸ τὰς πάλαις ἐλεεινᾶς μεθόδους αἱ
ὅποιαι ἀποτελοῦν τὰ πρῶτα θεμέλια τῆς συναλλαγῆς.

Ο ψυχολογικὸς αὐτὸς λόγος δὲ δποιος προσδίδει τὴν μεγάλην σημασίαν εἰς τὴν μεταβολὴν τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος δὲν κατενόηθη. Καὶ συγένεια τούτου είνει ἡ ἐπανάληψις τῆς ἐκλογικῆς κινήσεως μὲ τὴν Ιδίαν μονοτονίαν, μικρολογίαν ὅπως καὶ κατὰ τὸ παρελθόν. Τὸ κόρμα τῶν Φιλελευθέρων ἐκουράσθηκε γά διοιγὴ δρόμους καὶ ἐπανῆθεν εἰς τὸν χαραγμένον. Μᾶς χειρίζεται περισσότερον κόρμα μεταρρυθμιστῶν ἢ φιλελευθέρων μὲ τοιαύτην ἀντίληψιν. Εάν τοιοῦτο πρόγραμμα δύνετο διῆξε τὴν κοινὴν ἐπιδύναμοιαν, θὰ ἐπεκόπεται καὶ θὰ συνεπλήσσουν ἐπιτυχῶς τὸ ἀρεξάμενον ἔργον. Ριζικώτερα μὲν παραρρυθμίσεις καὶ πλέον ἀδιάλλακτος διοικητικὴ πολιτικὴ.

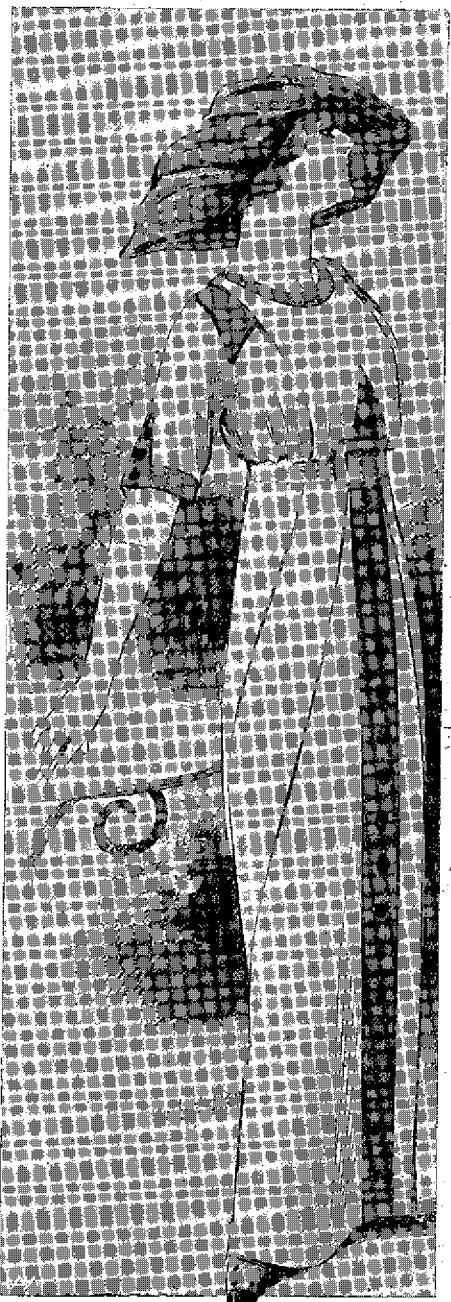
ΑΓΡΙΠΠΑΣ

Н М О Д А

ΤΑ φορέματα ἔξακολουθοῦν λιτά. Τέτοιο είνε τὸ πνεῦμα ὄλου τοῦ συμποῦ τῆς ἐποχῆς. Τώρα μόχιζουν νὰ γίνωνται ἀπὸ ἐλαφρότερον ὑφασμα — λεπτήν τισόχαν, μεταξέινον κασμίδιο εἴτε μάλλινον, καὶ σέοι, πάλι

‘Απλὸ καπέλο σχῆματος δέρετ ἀπὸ κεντημένο μεταξού καὶ πυκνὸ μαλακὸ τοῦλι σκοτεινοῦ χρωματος. ‘Ολόγυρα στήν ἄκρην, λευκὸ πλισαριστὸ τοῦλι.

Φόρομα περιπάτου ἀπὸ λεπτήν τσόχα κρέμε, γαρνι-
ζισμένην μὲ βελούδο χρώματος δαμικακήνου. Τὸ
καπέλο πολύτεκχον — ἀπὸ τὸ ίδιο βελούδο τοῦ
φοεμάτος.

μανικέτια, χαμηλούς γιακάδες, και ξῶνες, δίμως τὸ Σουηδικόν, ποὺ εἶνε ὑποκέτρινον και λίγο σὰν ἀνώμαλον.

Ούρο καὶ ἔξελληνίζεται, ἥμπιορεῖ νό εἰντη κανεῖς, ἡ γοσμὸν τῶν φρεμάτων. Καὶ πιοτεύω δτὶ ποτὲ ἀλλοτε δὲν είχε πλησιάση τόσο πρός τὰ δραχαῖα ἐλληνικά.

Οι φοντες διπλές μὲ περίεργες πτυχώσεις, καὶ τὰ μαίνια πλατύτερα στην μασχάλη, δείχνουν τὸ σῶμα σάν τυλιγμένο χαριτωμένα σὲ πλούσιον κῦμα οὐφάσματος.

Τώρα δόρυξουν νά είνε της μόδας οι γιρλάντες οι χρωματιστές, έπάνω σε άνοικτότερον φόρεμα, και τά χονδρά κεντηματα τών χειριών. Και μάλιστα προβλέπεται μεγαλυτεράν μάτλοπούσιν στο γαρνίρισμα, και κάποιαν αφέλειαν ίδιον εύμορφην. Θά έλλη γοργά μιά ήμέρα, που κάθε στοιλίδι ένος φορέματος θά είνε φτιαχμένο με το χέρι. Τότε θα ήμπορη νά είπη κάνεις, πώς ένας ενγενικός πολιτισμός έπαρησε και ξεχωράσει τό ξε-
δυμα της γυναικός. Μηχανές νεκρές δεν θα γοργομι-
νούνται για νά πειάζουν τόσα κεντητήματα και δαντε-
λών, μά χέρια, που δεν τά έπιβλεψη και θα τά άδηγη
και λαϊσμθήσια. Έκει τείνει η ξέλλεξις πειά του ωραίου.
Κι' άντι προστηρήσει κάνεις, θά ίδη πως δρυσισ ο καλός
κόσμος νά νοιώθη την εύμορφιάν και την λεπτότητα
ένδος έργοχειρου. Κατηγορήση, πειά γιά τά φορέματα
της υψηλήτης εγγένειας κάθε γαρνίτουρα της μηχανής.
"Ένα πλήθος έργατων κόσμου ενρήκεν. έτοι έργασίαν,
και στό μελλόν ή κινησις θά μεγαλώση στην τέχνην
τῶν έργονείων.

Τὸ μικρὸν «beret» ποὺ δημοσιεύουμεν εἶνε τὸ τελευταῖο ὑπόδειγμα τῶν καπέλων. Γίνεται ἀπὸ ἔλαφρὸν μεταξεωτὸν ή κένητημα. Εἶνε πρωτότυπον στὸ σχέδιον καὶ θέλει πλούσιο κτένισμα. Η ΑΘΗΝΑΙΑ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ — ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ — ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

Ο κ. Ηλ. Π. Βούτιερθης γράφει εἰς τὰ «Χρονικά» τῆς ιο Φεβρουαρίου μὲ τὸν τίτλον «Οἱ ποιηταὶ τοῦ ἡδονισμοῦ».

του Κάρπιου τούρμαρος.

«Κάπιον φαινόμενον, τὸ δοποὶ παρουσιάζεται εἰς τὴν ποίησιν μερικῶν νέων ποιητῶν μας, ἀξίζει νὰ μᾶς κινήσῃ γενικώτερον τὴν προσοχήν. Διὰ νὰ ἔξηγηθω καλύτερον περὶ τίνος πρόκειται πρέπει νὰ δώσω μίαν δύναμισιν εἰς τὸ φαινόμενον αὐτῷ. Τὸ δυνομάζω λοιπόν: ἥδη οὐσιούρ.

«Ισως ἔχειαίστο λέξις παραστατικωάρα· ἀλλ' ὡς
ἀρκεσθῶμεν εἰς αὐτήν. Σημασίαν ἔχει τὸ πρόγραμμα καὶ
ὅχι ὁ δρισμός του. Δημιουργοί τοῦ φαινομένου αὐτοῦ
ἢ τοῦ πράγματος εἰς τὴν σύγχρονον ἐλληνικὴν ποίησην
εἶναι μερικοί νέοι ποιηταί μαζ., οἱ δὲ ποιοί εἰς τὴν ποίηση
οἵνις τούς δὲ κάμνοντας τίποτε ἀλλοὶ παρὰ νά υμνούν την
ἡδονήν, ποὺ παρέχει εἰς αὐτούς τὸ κορυφή τῆς φαντα-
στικῆς ἢ πραγματικῆς ἐφωμένης των. Τώρα τελευταῖον
μάλιστα τὸ φαινόμενον τοῦτο τοῦ ἡδονισμοῦ εἰς τὴν
ποίησιν ἔγινε τῆς μόδας διὰ μερικούς νέους καὶ διὸ ἀντέ-
το μόνον θέμα ποὺ τοὺς ἀποκολλεῖ εἰς τὴν ποίησιν των
εἶναι ἡ ἐπιτερεύεισις ἐνὸς εἰδούς λαγείας, ποὺ τοὺς
κατέχει διαρκῶς. «Ολλή ἡ ζωή, ποὺν θριαμβεύει καὶ
φαντάζει γύνω των, πουν ἔξεινεται εἰς μυρίας ἐκδηλώ-
σεις, ποὺν δημιουργεῖ διαρκῶς, ἡ πόλη τῶν ίδεων, οἱ
ἄγωνες τοῦ νοῦ καὶ τῆς σκέψεως δὲν ἱέγονται εἰς αὐτούς
τίποτε, δὲν πάρσκουν δι' αὐτούς. «Η μία καὶ μόνη
πιγή τοῦ ποιητικοῦ των αἰσθήματος εἶναι ἡ λατεροίδη
τῆς ουράνος ὅχι ἡ λατερεία ἑκείνη, ποὺ γεννᾷ τὸν υμνούν
εἰς τὴν μνείαν, εἰς τὴν δύναμιν τῆς ζωῆς, εἰς τὴν

ώδιαιότητα της ἀρμονίας, που ἡ μπορεῖ νά δώσῃ δλην τὴν ίδεον τῆς ζωῆς, καὶ τῆς φύσεως ἀκόμη, ἀλλ' ἣ λάτρεια, που γεννᾷ τὴν λαγγείαν.

ΕΞΕΔΟΘΗ καὶ τὸ δεύτερον φύλλον τοῦ περιδικοῦ
ἡ «Μουσικὴ» τοῦ κ. Γ. Παχίτου. Φανερώνει διά-
θεσιν ἐργασίας μὲ τὴν ποικιλήν του μουσικοφιλολογι-
κὴν ὑλὴν, από την οποίαν εἰς εἰκόνες καὶ καλλιτε-
χνικές ενδρωπιαίκες πληροφορίες.

Κυριατέρος οποίός του είνε νά παρουσιάζῃ έση γα φωνητικής και δργανικής μουσικῆς, γραμμένα σε έκκλησιαστικήν και γραμμικήν παρασημαντικήν. Εκδίδεται στην Κωνσταντινούπολιν τὴν καρδιάν του παλαιού Ελληνισμού, πού είνε γεμάτη μάτι μουσικές ἀπηχήσεις. "Αν ἔργασθη συστηματικά δ.κ. Παχτίκος, δπως φρίσανται μάτια τὰ πρώτα τείχη τοῦ περιοδικοῦ πού, μιάν ήμέραν θά ἔχῃ νά παρουσιάσῃ ἔνα ὄγκον μουσικῆς, πού ίσως θά έμενε ἀγνωστος.

Ο νίδιος τοῦ μεγάλου Ἀγγλου μυθιστοριογράφου Δίκενς, ὁ Ἀλφρέδος Τέννυσον Δίκενς εἰχε τὴν εὐκαιρίαν ν' ἀναφέρῃ τελευταῖς κάπου μεριάς ἐνδιμερούσας αναμνήσεις τούς διὰ τὸν πατέρο του: «Ἐνθυμόμητε δὲ τοὺς εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν πενθήτων τὸ μάτια ἔχαν πάρει κάποιαν ἔκφρασιν ἀφηρημάδις καὶ ταυτοχρόνως ἐγνώσιαν ἀκαταπαύστως ἐδῶ κ' ἐκεῖ. Ή συνομίλια του ἥτο γεμάτη χιοῦμορ καὶ ἀνέκδοτα, ἀλλ' ἔπειτα διμιούσσαν διὰ τὰ βιβλία του ἐστιπούσαν ἀμέσως. Ἡτο δὲ φωφορέδετερος τῶν ὄνθρωπων, μηδ ὑποφέρων νὰ βλέπῃ ἔνα πρᾶγμα ἔξι ἀπὸ τὴν συνείδησμένην του θέσιν. Μεταξὺ τῶν φίλων του ἡρίδμει τὸν Ἀνδρεσον καὶ τὸν Τακεραϊν. Μὲ τὸν τελευταῖον ἀντὸν συνεδέετο ἐπὶ 25 ἑταῖς καὶ ἦσαν ἐντελῶς διαφορετικοὶ χαρακτῆρος. Πλαργκολούσιμος τὸν ἀπειλέαν του καὶ ἔχοντας μερικάς ἀπὸ τὰς ὁραιοτέρας των σελίδας εἰς In Memoriam ποὺς ἀψιεδωσαν εἰς τὴν μνήμην τοῦ Τακεραϊν».

Ο Γερμανός δοκιματικός συγγραφεύς Μάξ Χάλμπε, τὸν διποτὸν τὸ Ἀθηναϊκὸν κόινον ἐγνώσιε πρὸ δὲ λίγων ἐτῶν ἀπὸ τὸ δρᾶμα του «Τὰ Νειδῖα ποὺ ἐπαίχθη εἰς τὴν Νέαν Σκήνην τοῦ μακαρίστου Χεροπομάνου, ἐδημοσίευσε τελευταίως ἔνα μυθιστόρημα μὲ τὸν τίτλον «Ἡ πρᾶξις τοῦ Νιτιεροῦ Στοβαίου». Τὸ μυθιστόρημα αὐτὸν ποὺ ἀναδεικνύει τὸν Χάλμπε καπότιο μαître καὶ εἰς τὸ εἰδός τοῦν τῆς φιλολογίας, οἱ Γερμανοὶ κριτικοὶ δὲν ἡγεύσονται ποὺ νὰ τὸ κατατάξουν: Εἰς τὸ καθαρὸν μυθιστόρημα ή εἰς τὸ πεζόν ποιήμα;

Ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἔργου εἶναι ή ἔξης: Ὁ εὐγενῆς νέος Ντίτιχ Σιοβαΐδης καταγόμενος ἀπὸ ἐνδόξον οἰκογένειαν ὑποκατάπτει εἰς τὸ πάθος του, τὸ αὐτόνομον· αὐτὸν πρὸς τὴν ἥδιστον Καρδιάν. Ἡ «πρᾶξις» τὴν ὅποιαν ἐκτέλει καὶ ποὺ δίδει τὸν τίτλον τοῦ μυθιστορήματος δὲν είναι τίποτε ἄλλο παρόδος φόνος τῆς γυναικῶς αὐτῆς, τὸν ὅποιον διαπράτει εἰς κάποιαν κρίσιν ἀπέλτυσις κήπη, ἐπειδὴ δὲν βλέπει ἄλλο μέσον σωτηρίας ὃντως ἀποσείση τὸν ζυγὸν αὐτὸν τὸν ἀπύρων, ποὺ τὸν ιροτείσι σκλάβον. Ὁ ἀναγνώστης ἄλλως τε μανθάνει τὴν λόσιον αντηῖ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ἐπειδὴ δὲν τὸ βιβλίον δὲν είναι ἡ μακρὰ ἔξομολόγησις τοῦ φονέως, ποὺ δηγεῖται τὴν ιστορίαν του διὰ νὰ ἔξηγησῃ, ὅπῃ διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν μίσταρον πρόσθιν του.

γηραιού την ματιάσιαν λεπτομέρειαν.
Εἰς τὸ βιβλίον αὐτὸν, ὃπου τὸ πάθος είναι τὸ κύριον σημεῖον εἰς τὸ ὅποιον δὲ συγχραφεῖς προσέχει περισσότερον, δὲ Χάλιμε ἐν τούτοις ἀναδεικνύεται μᾶλλον ποιητής, ποθὲν ενοεῖ τὴν γλώσσαν τῆς θαλάσσης, τῶν βίσσωνδικῶν καὶ τῶν δασῶν.

ΙΔΟΥ πάς ἀπεικονίζει τὸν Γερμανικὸν τύπον δ ἡ. Α. Τιμπάλ εἰς ἐν ἀπό τὰ τελευταῖα τεύχη τῆς «Grande Revue»: «Αν καὶ δλίγον σχολαστικὸς δ ἡ Γερμανικὸς τύπος ἔχει μολαταῖται σπουδαῖα προτερήματα. Εἶναι γενικῶς τίμος καὶ καλῶς πληροφορητένος, ὥφελος εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν χρηματιστικὴν ἐνεκα τῆς ἀρθρονίας τῶν οἰκονομικῶν του εἰδήσεων. Οἱ ἀριθμοὶ τῶν ἐφημερίδων τῶν ἐκδιδομένων σήμερον καθ' ὅλην τὴν αὐτοκρατορίαν ἀνέρχονται εἰς 4000 περίπου. Η γερμανικὴ δημοσιογραφία είναι περισσότερον βιομηχανημένη ἀδιάφορον ἀπό ποιάν ἄλλην καὶ ἡ τεχνικὴ τελειότης τῶν ὑπηρεσιῶν, ποὺ είναι ἐπιφορτισμένη νὰ τροφοδοτοῦν τὰς ἐφημερίδας μὲν ἦλην, παρέχουν περιφανῆ ἀπόδειξιν τούτου. 200 περίπου πρωτορεῖα προμηθεύουν εἰς τὴν σύνταξιν τῶν ἐφημερίδων κυρίᾳ ἄρθρῳ, χρονικά, ἐκθέσεις καὶ διάφορα τέλα. Αἱ σημειωθῆ ἐπώντες διτὶ αἱ δημοσιεύσεις καταλαμβάνουν εἰς τὰ γερμανικὰ φύλλα θέσιν πλέον ἐνδιαφέρουσαν παρὰ εἰς τὰ Γαλλικά.

Οσον ἀφορᾶ τὴν κοινωνικὴν θέσιν τῶν δημοσιογράφων, ἀπολαύσουν οὗτοι ὀλιγωτέραν ἐκτίμησιν παρ' δοτηρὶ οἱ συνάδελφοί των τῆς Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας. Ἐνῷ εἰς τὰς χώρας αὐτὰς πολλοὶ πολιτευόμενοι πρωτοπρόσωποισιάζονται μὲ τὴν δημοσιογραφίαν καὶ συχνά ἔξακολονθῶν κατόπιν νὰ είναι δημοσιογράφοι καὶ βουλευταὶ μαζί, οἱ Γερμανοὶ δὲν ἐπιτρέπουν σχεδὸν δῆτας δ δημοσιογράφος ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ δοκιμάσῃ τὰς δυνάμεις των καὶ εἰς ἄλλο στάδιον. Η ἀνώνυμια, ή ἀναγκαστικὴ εἰς τὸν Γερμανικὸν τύπον, συντείνει ἐξ ἄλλου παραπολὺ εἰς τὸ γ' ἀπομακρύνονται ἀπὸ αὐτὸν οἱ ἀνθρώποι μὲ πολλὴν ἀξίαν. Τοῦτο βέβαια δὲν ἐμποδίζει νὰ παίξῃ καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν, δῆτας παντοῦ, μεγάλον ρόλον εἰς τὴν ζωὴν του ἔθνους. Η κυβέρνησις θεωρεῖ τὴν δημοσιογραφίαν ὡς ἀναγκαῖον κακόν, ἐν τούτοις ζητεῖ νὰ ἔξασφαλίσῃ τὴν ὑποστήριξιν τῆς, κυρίως διὰ τὸ ζητήματα τῆς ἔξωτερης πολιτικῆς. Ἀφοῦ ἄλλως τε αἱ ἐφημερίδες, αἱ δόποια δὲν είναι ἀμειλίκτως ἔχθροικοι πρὸς κυβέρνησιν προσπαθοῦν ἀπὸ μέρους των νὰ ενδιόσκεται εἰς καλάς σχέσεις μὲ τὰ γραφεῖα τῶν ὑπουργείων διὰ νὰ λαμβάνουν ἄπ' εὐθείας εἰδήσεις, γίνεται ἔνα είδος ἀνταλλαγῆς ἐκδυλεύσεων.

ΕΝΑ ἀνέκδοτον τοῦ Μπαλζάκ: Μίαν ἡμέραν εἰς τὴν Ὀπερα κάποια κυρίᾳ τοῦ κόσμου ἐπιθυμοῦσε παραπολὺ νὰ ἰδῃ τὸν Μπαλζάκ, ποὺ ἤξευρεν διτὶ ηταν εἰς τὸ χορόν τῶν μετημφισμένων.

— Να τοσ, τῆς εἴπεν δ νέος ποὺ τὴν συνάδευε.

— Τί, αὐτὸς δ παχύς;

— Εἶναι δ κ. Μπαλζάκ.

— Αὐτὸς τὸ πατέτο, τὸ χαλασμένο;

— Εἶναι τοῦ κ. Μπαλζάκ.

— Αὐτά τὰ λεωφένα παπούτσια;

— Κι' αὐτά τοῦ κ. Μπαλζάκ.

— Κι' αὐτή ἡ κοινὴ φυσιογνωμία;

— Εἶναι τοῦ κ. Μπαλζάκ, τοῦ κ. Μπαλζάκ, σᾶς ἐπαναλαμβάνω.

Ο Μπαλζάκ, ποὺ ἤκουσε νὰ προφέρουν τὸ δύνομά του, ἐπλησίασε:

— Τί ἐπιθυμεῖτε κινδύνα; λέγει.

— Ο κ. Μπαλζάκ, ἐὰν εὐαρεστήσθε;

— Εἶναι ἐνώπιόν σας, ωφαίσα μετημφιεσμένη.

— Είσθε λοιπόν; . . .

— Ο Ογδοιος Μπαλζάκ, δ ίδιος.

— Τι κρίμα; Πόσο γελάστηκα εἰλε τὸ δραῖον ντομινό ἔξαφανζόμενον μεταξὺ τοῦ πλήθους.

Ο Μπαλζάκ διμως εἶρε τὸν τίτλον καὶ τὴν ὑπόθεσιν τοῦ χαριτωμένου βιβλίου του: «Γελασμένες φιντασίες».

Η ΦΑΙΔΡΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Πολιτικὴ Ἀπόκρεω

Ἀποκρήσεις καὶ ἀπόκρινες, πάρτε μαζί σας γοῦνες· τέτοιες καρές δὲν εἰδαμε τόσους καιρὸς ποὺ ζήσαμε· κ' οἱ φαυλοκράται βγήκανε μὲν ἀνορθωτῶν μωτσούνες, καὶ τὰ παιδιά ξοπίσω τους φωνάζουν: — Σάς γνωματίσαμε! . . . [«Ἄθηναι»]

Ο ΓΕΛΑΤΟΠΟΙΟΣ

ΟΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

Σημ. Εἰδικαία βιβλιογραφία δημοσιεύονται διὰ τὰ βιβλία, τῶν διοίσων δύο ἀγάπιτα στέλλονται εἰς τὰ γραφεῖα μας. Τῶν ἄλλων ἀπλῶς ἀγγέλλεται ἡ ἔκδοσις.

Αἱ εἰκόνες τῶν γραπτῶν σιηλῶν τῶν Παγασῶν ποὺ δημοσιεύμενες, είναι ἀπό τὸ τελευταῖα ἐκδοθὲν βιβλίον τοῦ κ. Π. Χ. Αποστολίδη. «Αἱ Παγασαὶ ἔξεταζόμεναι διὰ τῶν αἰώνων».

Ἐνδεκαί σχέδια ἔχουν ὑποβληθῆ διὰ τὸ Μέγαρον τῶν Δικαστηρίων Ἀθηνῶν. Ἐλλανόδικος ἐπιτροπή, τρεῖς ένονται ὀρχητέκτονες.

Ἐδώ κ' ἐκεὶ ἐπαναλαμβάνονται οἱ σεισμοὶ εἰς τὴν Ζάκυνθον.

Εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔγεινε αἰτησίος νὰ ἐπιτραπῇ ἡ φοίτησις καὶ εἰς τὰς γυναῖκας.

Εἰς τὰ Τρίκαλα οἱ προσεχεῖς σκοπευτικοὶ ἀγῶνες τῶν «Ἐλευθερίων».

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κον N. Ασπρίδην. — Δὲν μᾶς ἐνδιαφέρουν τόσο τὰ πρόσωπα δύον διέδει. Εἴχαμε καθήκον νὰ ἔξαρσωμεν τὸ ἔργον τῶν «Προσώπων». «Οποιος είναι ἀνάξιος, θ' ἀναγκασθῆ νὰ ἀποχωρήσῃ. — Κον Δ. Α. Οι. Κωνσταντινούπολιν. — Το διτὶ η φωτογραφία σας εἰλήφθη κατά Όκτωβριον μῆνα» δὲν είναι λόγος διτὶ τὸ τοπίον ἀποδίδει τὸ φωτιστόρων. Πάντα λοιπὸν χαμένα δύσα ἐγράψαμε στὴν προκήρυξι τοῦ διαγωνισμοῦ. Χρειάζεται πάτι ἄλλο ἔκτος τοῦ Όκτωβρίου.

ΝΕΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Αθηνᾶ σύγχρονα περιοδικά τῆς ἐν Αθήναις Επιστημονικῆς Εταιρείας. Τόμος 24ος, τεῦχος 1ον καὶ 2ον. Αθῆναι.

Η ἐργατικὴ νομοθεσία τῆς «Ελλάδος» ὑπὸ Σπνρ. I. Θεοδωροπούλου. Σειρὰ A'. «Ἐκδοσίς Εργατικοῦ Κέντρου Αθηνῶν. Τυπογραφείον «Εστία». Μάισνερ καὶ Καργαδούρη.